

Pirmajā numurā 2016

OFICIĀLĀS VĒSTIS – LNS domes sēdē pieņem 2016. gada budžetu. Baltijas valstu jauniešu saieta rezultāts – 1.- 2.

VALSTS PASŪTĪJUMS šogad skaitļos un faktos – 3.

GADA NOSLĒGUMA PASĀKUMS un balvu ieguvēji, daudzi saņem Atzinības un Pateicības rakstus – 4. – 7.

BIEDRĪBĀS SVIN Ziemassvētkus, atvadās no Vecā gada – 8.

VĒSTURES LAPPUSE: Par to rakstīja “Kurlmēmo Dzīve” pirms vairāk nekā 80 gadiem? – sākas jauns “seriāls” – 9.

NOBEIGUMS DISKUSIJAI par bērnu izglītību: problēmas, viedokļi, ieteikumi... – 10.- 11.

IZMAIŅAS LIKUMOS un normatīvajos aktos, nodokļi, atvieglojumi – tas jāzina! – 13.

REDAKCIJĀ VIESOJAS sibīrieši un stāsta par nedzirdīgo dzīvi Tjumeņā un to, cik ļoti garšīga Latvijas baltmaize un biežpiens – 14.

SPORTA LAPĀ – 2015. gada labākie nedzirdīgie sportisti. Uz kādām valstīm viņi dosies šogad? – 15.

PASĀKUMI februārī, īpašais sveiciens un citi jubilāri. Diemžēl atkal daži mūsu biedri aizgājuši aizsaulē – 16.

Lai visu šeit minēto uz zinātu, abonējiet Kopsoli!

**Nākamais numurs
19. februārī**

Mūsu devums un guvums – 2015

Jau atkal vēl viens gads ierakstījis daudzus labus, pat izcilus notikumus LNS vēsturē. Lai uz tiem atskatītos un pateiktu paldies darba darītājiem, LNS vadība 19. decembrī pulcināja savu saimi gada noslēguma pasākumā „Atnāc, kad uz zariem sarma zied”, kas kultūras centrā “Rītausma” tika organizēts ar Rīgas domes Labklājības departamenta atbalstu sociālai vienotībai un svētkiem.

Tālāk lasiet 4. lpp.

Baltijas nedzirdīgo jauniešu tikšanās Rīgā

LNS Jauniešu centrs paplašina savu darbību, organizējot Baltijas nedzirdīgo jauniešu organizāciju tikšanos 8. – 10. janvārī Rīgā. Tikšanās mērķis bija pieredzes apmaiņa, kopīgu aktivitāšu organizēšana 2016. – 2018. gadā.

Saietā piedalījās Lietuvas Nedzirdīgo jauniešu asociācija piecu jauniešu sastāvā (prezidente Monika Kumžaitē) un trīs Igaunijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas pārstāvji (prezidente Merlina Pūsa), bet no LNS Jauniešu centra – visi septiņi padomes jaunieši (vadītājs Kristaps Legzdīņš).

Tālāk lasiet nākamajā lpp.

2016. gada budžets apstiprināts

2015. gada beidzamā LNS domes sēde notika 19. decembrī, un tajā tika apspriests un pieņemts 2016. gada budžets. LNS galvenā grāmatvede Ilze Roķe iepazīstināja domniekus ar nākamā gadā paredzētajiem ienākumiem un izdevumiem (*attēlā*).

Atbildes uz jautājumiem

I. Roķe paskaidroja detalizētāk, kas ietilpst budžeta pozīcijā „uzturēšanas izdevumi”, un tie ir: LNS reģionālo biedrību, Informācijas nodaļas, „Rītausma”, LNS centrālās mītnes ēkas uzturēšanas izdevumi (apsaimniekošana, elektroenerģija, aukstais ūdens un kanalizācija, atkritumu izvešana, apkure, apsardze). Tas viss kopā veido izmaksas 52 208 EUR apmērā.

Otrs domnieku jautājums attiecās uz sadaļu „Nekustamo īpašumu iegādes un apkopes izdevumi”. Ja izdevumi par nekustamo īpašumu iegādi, apkopi un uzturēšanu iekļauti LNS budžetā, tad – vai ar to nenodarbojas SIA „LNS nekustamie īpašumi”?

Uz to I. Roķe atbildēja: tā kā visi nekustamie īpašumi ir LNS īpašums, tad tos iegādājas un pārdod tikai LNS.

Budžetā norādītā summa – 36 000 EUR ir nepieciešama kapitālā remonta darbiem. LNS kā īpašnieks maksā rēķinus, kurus izraksta un piegādā SIA „LNS nekustamie īpašumi”, kas organizē un atbild par veicamajiem remonta darbiem.

2016. gada budžets ar deficītu

Diskusijām sākoties, LNS prezidents Edgars Vorslovs atzina, ka viņu neiepriecina tas, ka 2016. gada budžets ir ar lielu minusu. Jādomā, kā turpmāk samazināt izdevumus un palielināt ieņēmumus. Šogad daudz LNS investēja nekustamo īpašumu sakārtošanā. Nākotnē jācer uz ieņēmumu palielināšanu no nekustamo īpašumu izmantošanas.

Varis Strazdiņš informēja, ka LNS valde SIA „LNS nekustamie īpašumi” uzdevusi sagatavot informāciju par 2015. gada finanšu plūsmu. Viņš atzina, ka jau šobrīd var pateikt, ka izdevumi 3 reizes pārsniedz ieņēmumus. Tas jāņem vērā. Domāju, ka ar laiku vajag ieviest ieejas maksu

izklaides pasākumos atkarībā no pasākumu apjoma.

Nevajadzētu uzturēt īpašumus, kuri netiek izmantoti LNS vajadzībām. LNS ir daudz neizmantotu telpu, no kurām netiek iegūta peļņa. Šādus īpašumus uzturēt nav pareizi. V. Strazdiņš uzskata, ka *šajā gadījumā* nevajag baidīties pieņemt nepopulārus lēmumus.

Jāievieš maksa par izklaides pasākumiem

Viens no ieņēmumu palielināšanas veidiem ir maksas pakalpojumu paplašināšana.

LNS valdes lielākās daļas pārliecība ir tāda, ka sociālās rehabilitācijas pakalpojumi jānodrošina bez maksas, bet citi varētu būt par maksu, piemēram, par izklaides pasākumiem, kas notiek LNS telpās, vajadzētu iekasēt ieejas maksu.

Ivars Kalniņš teica, ka maksas pakalpojumus nepieciešams ieviest pakāpeniski, lai cilvēki pierod, ka būs jāmaksā. Salīdzinot ar Eiropas nedzirdīgo organizācijām, LNS ir vienīgā, kur viss notiek bez maksas. Pat Lietuvā un Igaunijā ieeja pasākumos ir par maksu.

Guntars Jurševskis tam piekrita: tā ir laba ideja. Bet reģionos, kur biedrības ir mazas, nav pareizi pieprasīt ieejas maksu pasākumos. To varētu ieviest tikai lielajos pasākumos, kur pulcējas visas biedrības kopā. Tāpat nav pareizi pārdot LNS īpašumus. LNS jāmeklē citas iespējas tos izmantot savā labā.

Dome nolēma apstiprināt šādu LNS 2016. gada budžetu:

Plānotais atlikums uz 1.01.2016 – 429 000 EUR

Ieņēmumi – EUR 2 188 165

Izdevumi – EUR 2 313 073

Ieņēmumu un izdevumu starpība – 124 908 EUR

Plānotais atlikums uz 1.01.2017 – 304 092 EUR. ▲

Zigmārs Ungurs

Baltijas nedzirdīgo jauniešu tikšanās Rīgā

Sākums 1. lpp.

Pirmās dienas vakarā tikšanās iesākās ar iepazīšanās un “ledlauža” spēlēm. Bet otrā diena bija daudz nopietnāka, jo jauniešiem visu dienu bija jāstrādā, lai izlemtu par aktivitātēm turpmākajos gados. Iesākumā katras valsts jauniešu organizācija prezentēja paveikto darbu savas organizācijas pastāvēšanas laikā.

Pēc tam izvērtās diskusija par kopīgiem pasākumiem nākotnē, tās bija auglīgas un pārdomātas. Jaunieši vienojās par kopīgiem pasākumiem un sagatavoja šādu plānu:

2016. gada vasarā Lietuvā – **Baltijas nedzirdīgo jauniešu organizāciju vadību tikšanās**, lai apspriestu festivāla organizēšanu Rīgā;

2016. gada rudenī – **Baltijas Nedzirdīgo jauniešu festivāls Rīgā**;

2017. gadā Igaunijā – **Baltijas nedzirdīgo jauniešu organizāciju vadību tikšanās**, lai pārrunātu jautājumus par Baltijas Nedzirdīgo junioru nometnes rīkošanu Latvijā;

2017. gadā Latvijā – **Baltijas Nedzirdīgo junioru nometne**;

2018. gadā Lietuvā – **Baltijas nedzirdīgo jauniešu organizāciju vadību tikšanās**, lai pārrunātu Baltijas Nedzirdīgo jauniešu festivāla rīkošanu Igaunijā;

2018. gadā Igaunijā – **Baltijas Nedzirdīgo jauniešu festivāls**.

Tad lūk, lai izpildītu šo plānu, Baltijas jauniešiem būs jāiegulda daudz darba. Pēc šī plāna apstiprināšanas notika nodarbības trijās darbnīcās par šādām tēmām: “idejas festivālam”, “junioru nometnes plāns”, “finansu piesaiste pasākumiem”. Jaunieši šajās darba grupās strādāja mērķtiecīgi un pārdomāti. Dienas nobeigumā viņi sagatavoja informatīvo materiālu videoversijā, ko izplatīt sabiedrībā.

Pēdējā dienā jaunieši izanalizēja tikšanās rezultātus. Tie tika atzīti par labiem, tāpēc visi izpelnījās nelielu ekskursiju pa Rīgas pilsētu.

Jāpiezīmē, Baltijas nedzirdīgo jauniešu organizāciju sadarbība notika jau agrāk, kopš 2004. gada, kad darbojās Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācija (LNJO). Šādas sadarbības ietvaros notika pieredzes apmaiņas braucieni, kopīgie pasākumi un projektu realizācija (Baltijas Nedzirdīgo jauniešu nometnes rīkošana).

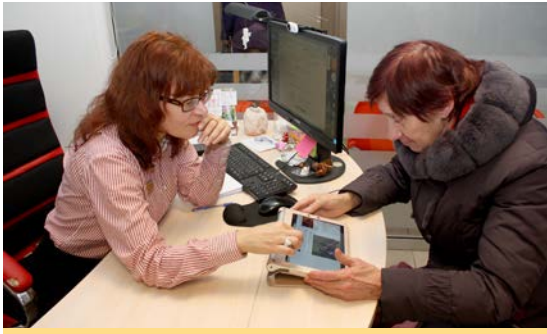
Lai jauniešiem viss izdodas kopīgā plāna realizācijā!

Video: https://youtu.be/1P_P-FnOeFU,
<https://youtu.be/Br2tnx3jxfU> ▲

Ivars Kalniņš

Foto: Varis Salmiņš

Par valsts pasūtījuma izpildi skaitļos un faktos

Klientu apkalpo sociālā rehabilitētāja Vita Kamare

Atbilstoši *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā* noteiktajam un ievērojot Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumu Nr.1472 *Kārtība, kādā Latvijas Neredzīgo biedrība un Latvijas Nedzirdīgo savienība sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošina tehniskos palīgīdzekļus – tīflotehniku un surdotehniku*” prasības, Latvijas Nedzirdīgo savienība sniedz sociālās rehabilitā-

cijas un surdotulka pakalpojumus personām ar dzirdes invaliditāti un nodrošina ar surdotehniskajiem palīgīdzekļiem personas ar dzirdes traucējumiem.

Labklājības ministrija katru gadu piešķir finansējumu atbilstoši valsts budžeta iespējām. **Valsts apmaksāto pakalpojumu sniegšanai 2016. gadā LNS ir piešķirti gandrīz divi milj. eiro.**

Nodrošināšana ar tehniskajiem palīgīdzekļiem

Apmēram puse no piešķirtā finansējuma (943 736 tūkst. eiro) paredzēta tehnisko palīgīdzekļu pakalpojuma nodrošināšanai. Kā zināms, no 2015. gada ir papildināts valsts apmaksātās surdotehnikas saraksts – kopumā pieejami deviņu veidu surdotehniskie palīgīdzekļi.

2016. gadā plānots izsniegt nedaudz vairāk nekā 3000 **dzirdes aparātu**. Salīdzinot ar pagājušo gadu, tas ir par vienu tūkstoti mazāk, jo praktiski vairs nav rindas uz tiem. Turpināsim izsniegt **komunikatorus**, ko pirmo reizi sākām izsniegt pagājušajā gadā. (*Komunikators ir ierīce, kas pilda dzirdes aparāta funkcijas, bet ir daudz vienkāršāka lietošanā. To pievieno pie apģērba vai nēsā ap kaklu. Piemērota vecākiem cilvēkiem, jo sevišķi „gulošajiem” un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, kuriem dažādu ie-*

meslu dēļ dzirdes aparāts nav piemērots.)

Modinātājus ar vibrozvanu izsniegs tādā pašā apjomā kā iepriekšējos gados – ap 200, (uz 1. janvāri rindā 95 klienti). Divreiz vairāk nekā pagājušajā gadā tiks izsniegta **digitālā vizuālās saziņas ierīce** (planšetdators) – šogad to saņems ap 600 klientu (uz 1. janvāri rindā 524). Turpināsim izsniegt **telefonus ar pastiprinātāju**.

Atgādinām, ka tehniskos palīgīdzekļus steidzamības kārtā var saņemt bērni, strādājošie un tie, kuri mācās, kā arī vecāki, kuri aprūpē bērnu līdz pusotra gada vecumam.

Saglabāsies izsniegto **skaņas indikatoru ar mehānisko signālu** apjoms – 50 gabali. Šobrīd tas ir viens no pieprasītākajiem tehniskajiem palīgīdzekļiem, tāpēc visi interesenti to šogad nevarēs

dabūt (uz 1. janvāri rindā stāv 113 klientu). Ir pieejams arī **skaņas indikators ar gaismas signālu**, pēc kura pieprasījums ir mazāks.

Savukārt ir palielinājies pieprasījums pēc **savienotājvienības radio un televīzijas uztvērējiem** (*indukcijas spole radio un televīzijas skaņas labākai uztveršanai tiem, kas lieto dzirdes aparātu*) – uz 1. janvāri rindā ir 48 cilvēki. Plānots izsniegt 60 gabalus, kas ir četras reizes vairāk nekā iepriekšējos gados.

Šogad pirmoreiz tiks iepirktas un izsniegtas **FM radiofrekvenču pārraides sistēmas** (*ierīce ļauj uztvert runāto bez fona trokšņiem tiem, kas lieto dzirdes aparātu, un ja tā nepieciešama izglītības iegūšanai vai darbam*), ko plānots izsniegt 10 klientiem.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanai piešķirtais finansējums ir saglabājies pagājušā gada līmenī – 356 tūkst. eiro, kas paredz nodrošināt pakalpojumus kopumā 880 klientiem.

2016. gadā sociālās rehabilitācijas pakalpojumus plānots sniegt šādā apjomā:

- **latviešu zīmju valodas lietošanas apmācība** – 29 klientiem, vidēji katram nodrošinot 65 stundas gadā;
- **saskarsmes un radošās pašizteik-**

mes iemaņu apguve – 175 klientiem, vidēji katram 13 stundas gadā;

- **psiholoģiskās adaptācijas treniņi** – 232 klientiem, vidēji katram 13 stundas gadā;

- **atbalsts klienta sociālo problēmu risināšanai** – 870 klientiem, vidēji katram 11 stundas gadā.

Surdotulka pakalpojums saskarsmes un izglītības programmas apguves nodrošināšanai

Kā veicās 2015. gadā

Neskatoties uz to, ka dažās pozīcijās tika izsniegts nedaudz mazāk tehnisko palīgīdzekļu, nekā plānots, jo nebija pieprasījuma, kopumā darbs valsts pasūtījuma plāna izpildē bija sekmīgs. Tika izsniegti 4086 dzirdes aparāti, 14 indukcijas spoles, 37 skaņas indikatori ar gaismas signālu un 50 ar mehānisko signālu, 207 pulksteņi ar vibrozvanu, 17 komunikatori, 356 digitālās vizuālās saziņas ierīces un 13 telefoni ar pastiprinātāju.

Pieaudzis klientu skaits, kas izmantoja tulka pakalpojumu saskarsmei – 1164 (2014. gadā – 1089). To visā valstī nodrošināja 45 tulki, vidēji gadā katram

klientam nodrošinot 34 stundas pakalpojuma.

Savukārt 74 klienti izmantoja surdotulka pakalpojumu izglītības programmas apguvei. To nodrošināja 34 tulki, tulkojot 22 mācību iestādēs visā Latvijā (salīdzinot ar 2013. un 2014. gadu, tas ir par 3 mācību iestādēm vairāk).

Profesionālās pamatizglītības studijās tulka pakalpojums tika nodrošināts trijās mācību iestādēs 10 audzēkņiem, profesionālās vidējās izglītības iestādēs 12 izglītības iestādēs tulku izmantoja 51 persona. Savukārt augstākās izglītības programmas apguvē surdotulka pakalpojumu saņēma 13 personas, kas studē

7 augstskolās. Vidēji gadā katrs studējošais izmantoja 68 stundas tulka pakalpojuma.

Krietni pieaudzis sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēmēju skaits – 1015, kas ir par 108 klientiem vairāk nekā 2014. gadā. No tiem 952 klienti saņēma palīdzību un atbalstu sociālo problēmu risināšanai, 561 – psihologa pakalpojumu, 389 – apmeklēja radošās pašizpausmes nodarbības un 54 – latviešu zīmju valodas nodarbības. Savukārt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu kompleksu saņēma 18 klienti. ▲

Inese Immure, Valsts deleģēto sociālo pakalpojumu nodaļas vadītāja

Mūsu devums un guvums – 2015

Sākumu lasiet 1. lpp.

Svinīgā saietā iesākumā

To ievadīja LNS prezidenta Edgara Vorslova un viceprezidentes Sandras Gerenovskas uzrunas svētku dalībniekiem, kam sekoja Rītausmas pašdarbnieku uzvedums (Alda Ādamsona režija) – mistērija par labo un ļauno spēku cīņu ceļā uz Gaismu, kuras priekšā atkāpjas tumsa. Iestudējumu efektīgi papildināja viss skatuves noformējums (Guna Priede) un veiksmīgi izvēlētais video-projekcijas (Dāvids Vība).

Pēc tam zālē klātesošiem bija iespēja vēlreiz atsaukt sev atmiņā 2015. gadā paveiktos darbus, noskatoties Informācijas nodaļas sagatavoto prezentāciju – Hroniku 2015.

Atzinība, pateicība, godināšana

Tik daudz izcilu notikumu un godinātu cilvēku kā vēl nekad! Tā varētu raksturot tālāko notikumu secību. Šeit to uzskaitījums visu izvēlēto nomināciju ietvaros!

Par izcilāko **Gada pasākumu** atzīta Rīgas biedrības (priekšsēdētāja Māra Lasmane) rīkotā **Slavenību balle** 2014./2015. gadmijā. Tajā lieli nopelni **Inesei Immurei**.

Uz šo nomināciju pretendēja arī **Jauniešu filmu festivāla** radošā komanda (organizators Kristaps Legzdīņš).

Vēl viens ievērojams notikums ar vēsturisku nozīmi – **Eiropas Nedzirdīgo savienības Ģenerālā asambleja un seminārs nodarbinātības jautājumos** Rīgā, par kura uzņemšanu gādāja LNS radošā komanda. Prezidenta pateicību saņēma: **Aija Sannikova, Ilze Roķe, Karīna Pavlova, Sandra Gerenovska, Inese Immure, Ivars Kalniņš, Māra Lasmane, Varis Strazdiņš, Ainārs Osmanis** un **Informācijas nodaļa**.

Gada notikumu klāstu bagātinājušas arī LNS biedrības. Šoreiz īpašu atzinību saņēma **Smiltenes biedrība** (priekšsēdētāja Anita Ceple).

LNS Gada darbinieks

Grūti bijis izvēlēties! Šajā nominācijā priekšroka šoreiz dota neredzamā ikdienas darba darītājam, kas it kā klusi, nemanāmi, bet neatlaidīgi un rūpīgi darījis savu darbu. Tā ir Iepirkumu un projektu nodaļas darbiniece **Karīna Pavlova**.

Ir vēl arī citi LNS darbinieki, kas saņēma LNS prezidenta Pateicības rakstu: **Juris Grundulis** par nozīmīgu ieguldījumu LNS vizuālās informācijas sagatavo-

šanā, **Māra Niklasone** par godprātīgu darba pienākumu izpildi Rīgas MRU un SIA "LNS Nekustami īpašumi"; **Igors Čaika** par aktīvo darbu Daugavpils nekustamo īpašumu apsaimniekošanā.

Ar LNS valdes Atzinības rakstu apbalvota **Ilze Kopmane** par nozīmīgu ieguldījumu LNS avīzes "Kopsolī" saglabāšanā un LNS tēla veidošanā.

LNS brīvprātīgais 2015

"Mums viņu ir ļoti daudz," atzina LNS vadība. Viņu katra devumu savā reizē un vietā pat grūti izvērtēt. Šogad šo goda nosaukumu izpelnījusies **Jadviga Bočkāne**, kura sapulcinājusi uz tikšanās LNS darba veterānus un ir arī autore grāmatai par MRU vēsturi.

Pateicības un Atzinības rakstus vēl saņēma:

Andrejs Cīrulis par ilggadīgu brīvprātīgo darbu, vadot Smiltenes reģio-

nālās biedrības Jaunpiebalgas grupu, un nozīmīgu ieguldījumu nedzirdīgo kopienas attīstībā;

Mārite Jegorova par ilggadējo brīvprātīgo darbu LNS Valmieras reģionālajā biedrībā un nozīmīgu ieguldījumu nedzirdīgo kopienas attīstībā;

Ervīna Zigrīda Žukauska par ilggadējo brīvprātīgo darbu, nodrošinot LNS pasākumu norisi;

Guna Priede par ilggadīgu brīvprātīgo darbu, nodrošinot LNS pasākumu vizuālo noformējumu;

Guļiko Kandelaki par brīvprātīgo darbu, vadot LNS Rīgas reģionālās biedrības Jūrmalas grupu, un ieguldījumu nedzirdīgo kopienas attīstībā;

Nadežda Jefremova par ilggadīgu brīvprātīgo darbu, atbalstot LNS Valmieras reģionālo biedrību;

Raitis Rūrāns par brīvprātīgā darba ieguldījumu Pļaviņu reģionālās biedrības darba nodrošināšanā;

Andrey Bogdanov par nozīmīgu brīvprātīgo darbu nedzirdīgo kopienas Latgalē veselīga dzīvesveida veicināšanā.

LNS Gada mākslinieks

Mūsu vidē daudz izcilu kultūras cilvēku. Šogad Gada mākslinieka nosaukumu nopelnījusi **Madara Indriksone** (sekmīgi piedaloties filmu festivālā, iestudējumā "Turaidas Rozes", citos uzvedumos).

Par mūža ieguldījumu apbalvoti **Janīna Lukina, Česlavs Slavinskis**.

Beidzot – Galvenais cilvēks

LNS Gada cilvēka - 2015. gadā tika celts LNS biedrs, kurš aktīvi un nenogurstoši strādājis dažādās Latvijas vietās un viņa darba augļus lauku palaikam bauda visa nedzirdīgo kopiena – gan jaunie, gan vecākie biedri, dažādas paaudzes Latvijas reģionos. Arī šajā pasākumā, starp citu. Uzminējāt – kurš?

Aldis Ādamsons! Viņa moto: "Es daru to darbu, ko mīlu, un es atdodu cilvēkiem to, ko viņi dod man."

Katras nominācijas laureātus sveica **LNS amatiermākslas kolektīvs "Rītausma"** ar vizuāli krāšņiem un rūpīgi iestudētiem numuriem (Dzintras Kukšas režijā). Ne velti arī šim kolektīvam tika izteikta LNS prezidenta pateicība.▲

Ilze Kopmane

Foto: Anita Grahojska un Juris Grundulis

Aldis Ādamsons – LNS Gada cilvēks 2015

Aldis Ādamsonu varētu dēvēt par kultūras cilvēku. Viņu neinteresē politika, viņš negrib vadīt auto, jo tas viņam atņem laiku baudīt kultūru. Sarunā ar Kopsolī Aldis stāsta par savu dzīvesveidu, savu darbu, savām autoritātēm.

viņi grib pavadīt brīvo laiku.

Bet Pļaviņās notiek tikai vizuālās mākslas nodarbības, kuras es vadu: griešana, dekorēšana, floristika, vainagu veidošana.

Kā tu spēj pabūt visur – no vienas Latvijas malas uz otru?

Sākumā bija grūti, tas jāatzīst, bet ar lai-

cita kultūra. Es bieži uz turieni braucu, apbrīnoju šīs vietas. Vistālākā valsts, kur esmu bijis, ir Itālija. Vispār Eiropa man patīk.

Atvaļinājumā beidzot biju arī Londonā. Tur dzīvo un strādā mani radi. Trīs nedēļas tur atpūtos, apskatīju pilsētu, dārzus, laukus, bija tāds miers! Londonā es varu atpūsties, bet saistīt savu dzīvi un darbu ar šo pilsētu nevarētu. Kad atlidoju mājās, tad tūlīt bija jāķeras pie darbiem un nevarēju saprast, kur palicis atvaļinājums. Laiks tik ātri skrien

Kam tu gribētu pateikt paldies par savu izaugsmi?

Vislielāko paldies jāsaka manai mammai. Paldies viņai par parādīto kultūras ceļu un doto iespēju man izaugt šajā jomā. Paldies mammai, ka es pabeidzu dzirdīgo skolu, iejutos dzirdīgo sabiedrībā. Mana mamma pēc profesijas ir medmāsa, savukārt tēvam tuva sporta joma, bet es vienmēr esmu tiecies uz kultūru un mākslu.

Lielu paldies savā profesionālajā izaugsmē pirmām kārtām gribu pateikt diviem cilvēkiem: Brigitai Lazdai un Aināram Ostvaldam, kas mani atbalstīja. Protams, arī Gundegai Paņko un Sandrai Gerenovskai.

Kādas ir tavas autoritātes kultūras jomā? Tava mīļākā dejas melodziesma?

Lielākā autoritāte man ir Raimonds Pauls. Pēc tam nāk Kristīne Opolais un Andris Ērglis. Sirdij tuvākā dejas, ko esmu pats dejojis, ir "Baltā sniegā uzburtie sapņi", bet melodziesma – "Ripoja akmens". Tā bija mana pirmā dziesma zīmju valodā, ar to uzstājos Smiltenes festivālā 2008. gadā un saņēmu LNS prezidenta balvu.

Kopsolī tevi intervēja pirms vairākiem gadiem. Vai no tā laika kaut kas tavā dzīvē ir mainījies?

Var teikt, jā. Mans dzīves stils tiešām pēdējā laikā mainījies. Mans hobijs ir ziedi, jo es tos mīlu. Man ļoti patīk tas laiks, kad dārzos viss zied. Otrs hobijs man ir ēdienu gatavošana, ar ko jau divus gadus nodarbojos. Man patīk cept kūkas, patīk pagatavot siltos ēdienus. No rītiem man obligāti vajadzīga kafijas tase, ja to nedarbū, jūtos kā nikns suns. Dienā mēdzu izdzert 3 – 4 tasītes.

Vēl manā dzīvē jaunums ir tas, ka nu jau četrus mēnešus esmu abu pirmo klašu audzinātājs Rīgas internatīvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem.

Nobeigumā gribu pateikt paldies visiem maniņiem dejojājiem, maniņiem atbalstītājiem par labiem darbiem. ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: Anita Grahojska

Vai tev balva bija pārsteigums?

Jā, ļoti liels pārsteigums! Pilnīgi negaidīts šoks! Es biju gaidījis varbūt kādu atzinības rakstu, ne jau balvu galvenajā nominācijā. Tā tagad stāv mājās sekcijas plauktā, kur stāv vēl arī citas nomināciju balvas. Jā, un tur man katru rītu saule atspīd kristāla kausā, un visa istaba tad visuļo kā varavīksne. Tad īpaši jūtu – esmu vēl gana jauns un daudz kas dzīvē būs iespējams, lai sasniegtu ko vēl nozīmīgāku.

Vai tu gribētu būt LNS prezidents?

Grūts jautājums. Pirmā doma, kas iešāvās prātā: kāpēc gan ne? Bet tad sapratu, ka nē, negribu to uzņemties. Pārāk daudz darba ar visādiem dokumentiem. Es esmu radošs cilvēks, nemitīgi kustībā. Es varētu uzņemties praktisku darbu, varbūt kā prezidenta vietnieks, bet ne vadītājs.

Tu brauc arī uz citām biedrībām vadīt nodarbības?

Jā, biju Jelgavā, Tukumā, Liepājā, Pļaviņās un Rīgā. Jā, Rīgā bieži, kā savās otrajās mājās. No biedrībām man lūdz palīdzēt – tad braucu, izrunājam visu, dodu padomus. Darbojos kā deju, floristikas un vizuālās mākslas nodarbību vadītājs. Liepājā jau vairākus gadus iesniedzam projektu pašvaldībā, kas dod finansējumu, un es tur esmu šo nodarbību vadītājs. Bez projekta nekādi nevarētu noorganizēt šos pasākumus.

Man tikai žēl, ka Liepājā paliek arvien mazāk jauniešu. Lielākā daļa aizbrauc uz ārzemēm, ja tur atrod darbu. Dejās, piemēram, Liepājā palikušas tikai sievietes. Mums tur ir mazāk cilvēku, nav no kā izvēlēties, nav jau kā Rīgā, kur ir spēcīga jauniešu deju grupa.

Lai iestudētu jaunu deju, paiet ilgs laiks, vismaz 3 – 4 mēneši. Ja dejojāji ir pieredzējuši un labi uztver jaunus uzdevumus, tad to var iestudēt 1 – 2 mēnešu laikā, ja vien nodarbības notiek regulāri. Liepājā mums deju nodarbības ir divas reizes nedēļā, katra nodarbība divas stundas. Liepājnieki paši vēlas nākt uz nodarbībām, nemaz nav jāpierunā. Tā

jau pierod pie visa. Sapratu, ka bez iepriekšējas saplānošanas visur nepaspēšu. Tāpēc tagad visu saplānoju trīs mēnešus uz priekšu: kas, kur, kad, cikos. Un tad atliek tikai skatīties grafikā un sekot kalendāram. Plānotājs man vienmēr ir līdzī. Braucu ar sabiedrisko transportu. Ar automašīnu braukt? Biju par to domājis, tomēr izlēmu – to nevēlos. Ja brauktu pats, tas mani turētu sasprindzinājumā, bet, braucot sabiedriskajā transportā, varu atpūsties, klausīties austiņās mūziku, pārdomāt darba lietas.

Kur tu pats iemācījies tik labi dejot?

Dejot sāku jau bērnudārzā "Saulstariņš", tad nopietnāk, kad Liepājā mācījos skolā, man bija kādi 15 – 16 gadi. Pēc tam gāju deju skolā Liepājā un Rīgā. Un tagad pats mācu citus dejojot. Liepājā es deju nodarbības vadu jau 10 gadus, bet Rīgā esmu nostrādājis 5 gadus.

Lielākā daļa tavu nodarbību dalībnieču ir sievietes. Ko tu sievietēs vērtē visaugstāk?

Sievietēs man patīk disciplīna, otrkārt – kustība, kā viņas sevi pasniedz dejās un arī ārpus dejām. Es neskatos, vai sieviete blonda vai tumšmataina, āriene nav tik svarīga, es gaidu no viņām godīgu attieksmi. Ja ir domstarpības, tad vajag visu izrunāt.

Kā tu atpūties, kā pavadī atvaļinājumu?

Mani ļoti velk pie jūras, esmu īsts liepājnieks. Kad esmu Liepājā, eju pastaigāties gar jūras malu. Liepāja ar jūru – tā ir mana īstā vieta. No manas mājas loga redzams netālais Liepājas ezers. Citur dzīvo negribētu. Mans pamats ir Liepāja. Rīga man ir kā darba pilsēta. Ja nu tomēr vajadzētu izvēlēties kādu citu vietu pasaulē, kur dzīvot, tad es izvēlētos Austriju, Vāciju, īpaši Vācijas federālo zemi Bavāriju, kas atrodas Vācijas dienvidos un robežojas ar Austriju. Bavārija ir viena no visattīstītākajām un kulturāli atšķirīgākajām Vācijas federālajām zemēm. Kad tur esmu, jūtos ļoti sajūsmināts par dabu, kalniem, cilvēkiem, tur ir pavisam

Domāt pozitīvi!

Kopsoli saruna ar LNS Gada mākslinieci 2015 MADARU INDRIKSONI.

Vai tu biji pārsteigta, ka tevi izvirzīja nominācijai "Gada māksliniece LNS"?

Darbojoties Rītausmā, nedomāju par to, lai mani izvirzītu vai kā citādi atzīmētu. Es vienkārši darīju to, kas man patīk. Vēlējos izpausties radoši, un tādas iespējas man tagad dāvā teātris, dejas, apģērba modelēšana,

videofilmu uzņemšana.

Par to, ka tieši man kā pašdarbniecei piešķīra Gada balvu, biju patīkami pārsteigta, lai gan iepriekš tomēr bija sajūta, ka mani varētu izvirzīt kā vienu no kandidātiem. 2015. gads man vispār bija veiksmīgs. Saņēmu arī divas balvas videofilmu festivālā.

Parunāsim par darbu, kas ieguldīts, lai sasniegtu šos rezultātus. Cik bieži tev jāapmeklē mēģinājumi?

Teātra mēģinājumi notiek vienu vai divas reizes nedēļā, bet tuvāk uzstāšanās datumam vēl biežāk, arī brīvdienās. Un tad seko vairākkārtēja uzstāšanās publikas priekšā. Tas pats attiecas arī uz dejošanu. Tie ir man tuvākie mākslas žanri. Uzstāties ar melodeklamācijām es varētu, ja ļoti vajag, tomēr tas būtu grūti. Mūziku dzirdu, bet vārds nesaprotu. Man emocijas vairāk patīk izpaust kustībās.

Vienmēr skatos savas uzstāšanās vi-

deoierakstus – tas palīdz pašai ievērot kļūdas, uzlabot savu sniegumu, redzot sevi no malas ar skatītāja acīm.

Vai arī šogad tu piedalīsies filmu festivālā?

Pagājušajā gadā pēc LNS jauniešu iniciatīvas organizētajā filmu festivālā piedalījos bez jebkādas pieredzes. Uzņēmām filmu festivālam, lai salīdzinātu to ar citu autoru iesniegtajām filmām, un man tā bija pirmā ļoti vērtīgā pieredze šajā žanrā. Sapratu, ka labam darbam vajadzīgs pirmām kārtām precīzs uzņemšanas plāns un scenārijs.

Jāteic, Jauniešu centra plāni ir mainījušies – šogad festivāls tomēr nenotiks, lai gan tāda doma bija. Bet tad nolēmām, ka festivālu rīkosim ik pēc 2 gadiem. Ja rīkotu katru gadu, nepietiktu laika pienācīgi sagatavoties, viss notiktu sasteigti.

Man jau ir iecere nākamajam festivālam – filma būs pavisam savādāka nekā pirmajā festivālā parādītā. Vēlos paust savu redzējumu uz pasauli, nevis veidot filmu ar mērķi iegūt balvu.

Gada brīvprātīgā 2015 Jadviga Bočkāne

Nominācijas "LNS brīvprātīgais 2015" balvas ieguvēja JADVIGA BOČKĀNE ir redzama personība nedzirdīgo kopienā.

Savā laikā nostrādājusi 32 gadus toreizējā LNB Rīgas MRU, kas tajā laikā bija viņai kā otrās mājas. Darbojusies arī sporta jomā. Kā laba šahiste izbraukāja uz sacensībām visu toreizējo Padomju Savienību, bet no 1993. līdz 1995. gadam bija Latvijas Nedzirdīgo sporta federācijas prezidente. Viņa savākusi arī daudz materiālu par nedzirdīgo sporta vēsturi.

Ilgus gadus J. Bočkāne darbojusies zīmju valodas tulku atestācijas komisijā.

2014. gadā tika izdota viņas sarakstītā grāmata "Latvijas Nedzirdīgo biedrības uzņēmumi 1945 – 2010", ko svinīgi prezentēja 2014. gada noslēguma pasākumā.

2015. gada 17. oktobrī pēc J. Bočkānes iniciatīvas un ar viņas palīdzību noorganizēts bijušo MRU veterānu saiets, kurā piedalījās vairāk nekā simts bijušo darbinieku. Par šo pasākumu dalībnieki bija priecīgi un gandarīti. ▲

Kaut būtu vairāk tādu darbinieku!

Dienzēl "Kopsoli" nevarēja intervēt LNS Gada darbinieci 2015 Karīnu Pavlovu (attēlā) viņas slimības dēļ. Tāpēc aicinājam par Karīnu pastāstīt viņas tiešo priekšnieci LNS Iepirkumu un projektu nodaļas vadītāju Aiju Sannikovu. Lūk, kā viņa raksturo savu darbinieci.

"Šī balva jau sen bija pelnīta, jo Karīna strādā ne tikai pienākuma pēc, bet arī brīvprātīgi vada projektus, palīdz biedrībām tos īstenot. Vislielākais viņas devums ir projektā "Klusuma Pasaule" 4 gadu garumā, kurā Karīna veica izpildes kontroli, vadīja aktivitātes, gatavoja atskaites finansētājam – NVA. Ļoti apjomīgo

lietvedību veica rūpīgi un arī pēc projekta noslēguma gatavoja dokumentāciju pārbaudēm.

2014./2015. gadā viņa piedalījās projektu realizācijā reģionālajās biedrībās, piemēram, Liepājā, Rīgā, Jelgavā, Alūksnē, Daugavpilī un citur. Karīna sekoja šo projektu izpildei, pārbaudīja kārtējos dokumentus, gatavoja materiālus publicitātei, kārtēja dokumentu kopumu ar atskaitēm par piešķirto finansējumu.

Karīna ir tā, kura mudina reģionālo biedrību vadītājus sniegt priekšlikumus par to, kādam mērķim būtu lietderīgi piesaistīt finansējumu. 2015. gadā šādu projektu bija desmit.

Darbs ir ne tikai apjomīgs, bet arī radošs, kurā neko nav iespējams veikt šabloniski, katrs projekts prasa iedziļināšanos no jauna un tas nav ietilpināms tikai parastajā darba laikā.

Karīna ir mana labā roka, kurai pilnībā uzticos. Vienmēr pārrunājam kārtējos darbus, un es zinu, ka viņa visu precīzi izpildīs.

Kaut mums būtu vairāk tādu darbinieku kā Karīna!" ▲

Vai Rītausmā jau plāno konkrētus jaunus iestudējumus 2016. gadam?

Par to pagaidām neko nezinu. Atkārtosim droši vien jau esošos iestudējumus. Man patīk, ka iegūstu dažādu pieredzi. Līdz šim man bija jautras lomas, bet izrādē "Mīla stiprāka par nāvi" bija pavisam savādāka, sākumā bija grūti, kamēr izpratu šo lomu dziļāk. Bet tas bija interesanti.

Lai iestudētu jaunu teātra izrādi, vajadzīgs ilgs sagatavošanās laiks. Viss sākas ar režisores izvēli, un tad lasām tekstus. Nedzirdīgajiem, arī man, tos sākumā parasti grūti izprast. Labi, ka tos mums izskaidro zīmju valodā. Piemēram, es dažkārt nesaprotu, kāpēc lugā vajadzīga kāda konkrēta saruna vai dialogs. Mēģinājumos, tekstu bieži atkārtojot un izspēlējot, pamazām sāku saprast nozīmi visam, kas lugā notiek. Reizēm gan domāju – ja man vajadzētu darboties kā režisorei, es to lugu iestudētu savādāk.

Varbūt izveidot viena aktiera teātri un uzstāties vienai pašai?

Nē, tas man nav piemērots. Man patīk īsas, koncentrētas uzstāšanās nevis

tādas garas izdarības – kā lekcijā. Piemēram, pagājušajā gadā pie mums bija režisors no Norvēģijas, vadīja nodarbības pantomīmas žanrā. Es arī piedalījos, bet tā bija vienkārši jaunas pieredzes iegūšana. Pārlicinājos vēlreiz, ka pantomīmas māksla mani īpaši nesaista, tāpēc nedomāju tajā darboties.

Rītausmā viesojušies arī citi aktieri, kuri ceļo pa pasauli un uzstājas vieni paši, – no Spānijas, Slovēnijas. Pavēroju, salīdzinu un izdaru sev secinājumus.

Kādā profesijā tu vislabprātāk strādātu?

Kā apgērību modelētāja. Pirms diviem gadiem pabeidzu Rīgas Amatniecības vidusskolu, bija doma mācīties tālāk, tomēr sāku strādāt. Bet šī doma ir palikusi ar mani – es ceru vēl papildināt zināšanas šajā jomā. Savus tērpus modelēju un šuju pati. Arī citus pasūtījumus pieņemu un izpildu.

Ko dari brīvajā laikā, vai tev ir kādi hobiji?

Brīvdienās reizēm braucam ar draugiem izklaidēties. Reizēm viņi atbrauc pie manis, kopīgi izdomājam, ko darīt. Labu, īstu draugu man nav daudz, un tie

ir tādi, kuriem uzticos. Viņos visaugstāk vērtēju labu savstarpējo sapratni – lai kopā būtu jautri un lai interesanti sarunāties.

Brīvajā laikā labprāt sakārtoju māju, nodarbojos ar šūšanu. Dzīvoju Stopiņu novada Ličos, un tur mums ir kaķu puika Balu, kaķu meitene Bigi un suns Canders. Viņi visi trīs man ļoti mīļi.

Vēlos aizbraukt kādā mazā ceļojumā, vislabāk braukt pašiem savā grupā, tad, ja kāda vieta iepatīkas, var palikt tur ilgāk. Braucot tūristu grupā, šādu izvēles iespēju nav. Pirms diviem gadiem draugu grupā apbraukājām Eiropu, ieguvām interesantu pieredzi.

Kā nosvinēji Ziemassvētkus un gadumiju?

Man bieži pirms svētkiem nākas uzstāties, arī šoreiz bija liels pasākums. Tāpēc priecājos, ka bija daudz brīvdienu, kurās varēju būt kopā ar ģimeni. Ziemassvētkos vienmēr cenšos būt ar ģimeni. Bet Veco gadu jauki aizvadīju Liepājas biedrības kluba pasākumā. Jaunajā gadā novēlu visiem labas pārmaiņas un domāt pozitīvi.

Lai aizmirstas problēmas, dzīvosim uz priekšu, neskatoties atpakaļ! ▲

Daudz pašvaldību – daudz papīru

2015. gada labākās LNS reģionālās biedrības vadītāja ANITA CEPLĒ stāsta par savu darbu un biedrības aktīvistiem.

Vai, braucot uz noslēguma pasākumu, tev dvēselē bija klusa cerība iegūt balvu kādā nominācijā?

Noteikti nē... ir citi citās biedrībās, kuri strādā apmēram tāpat kā es, ne jau sliktāk. Jāsaka, pat nebiju uzvilksusi atbilstošu, glaunu tērpu!

Kā tu pati domā, par kādiem no-

pelniem saņēmt šo balvu?

Varbūt tāpēc, ka mēs strādājam ar daudzām pašvaldībām, jo tur dzīvo mūsu biedri, un līdz ar to vairāk papīru darbu... un stresa, protams, arī vairāk.

Tevi par biedrības priekšsēdētāju ievēlēja pirmo reizi un – biedrībai jau balva! Uz kā tu balsties savā priekšsēdētājas darbā?

Man patīk izdarīt iesāktos darbus līdz galam, bet, ja kas nav saprotams, meklēju atbildes un palīdzību pie kolēģiem, pie mūsu tulka. Man darbs patīk, bet no kā es labprāt atteiktos – tie ir grāmatvedības dokumenti, nepatīk darīt darbu, kas nav man pie sirds.

Kur pasākumos piedalās vairāk biedru?

Pasākumos biedri apmeklē vienlīdz aktīvi gan Alūksnē, gan Smiltēnē.

Vai pati esi apmierināta ar savu darbu? Varbūt ir kādas vājās vietas, ko gribi uzlabot?

Darbs ir patīkams, telpas jaukas, cilvēki atsaucīgi, bet nu tie grāmatvedības papīri – nē. Varbūt dažreiz man pietrūkst stingrības pret tiem, kas nav nokārtojuši pakalpojumus, bet nāk ar savām problēmām. Neprotu atteikt, jo

kur gan lai citur viņi iet?

Lūdzu, nosauc aktīvākos biedrus, kas tev palīdz darbā. Kādā veidā viņi palīdz?

Alūksnē ir Herberts Kireklis – gandrīz katru dienu nāk uz klubu, stāsta apmeklētājiem aktuālās ziņas, varu viņam lūgt arī palīdzību un padomu dažādos gadījumos. Viņš ir ļoti uzticams cilvēks.

No Gulbenes brauc Airita Krasnā, ļoti aktīva biedre, paspēj fotografēt pasākumos, prot ātri saklāt cienastu galdu. Airitai ir čaklas rokas, bieži mums parāda savus rokdarbus. Edgars Hazenjegeram varu palūgt izdarīt vīriešu darbus klubā. Smiltēnē liels palīgs un atbalsts ir grupas vadītāja Lida Šilinska.

Paldies arī tulkiem Aivai Šilinskai un Ritmai Eglei, kuras piedāvā radošas idejas, padomus, ekskursiju maršrūtus.

Sācies jauns gads. Vai esat biedrībā iecerējuši kādus jaunus pasākumus un kam pievērsīsiet lielāku uzmanību?

Pasākumi, protams, notiks, laika gaitā varbūt arī ko jaunu izdomāsim, negribas pašlaik neko iepriekš klāstīt – kad notiks, tad arī pastāstīsim. Ceram arī aizbraukt kādā ekskursijā. ▲

Gada notikums – Slavenību balle

Rīgas RB jau otro gadu pēc kārtas saņem balvu kā Gada notikuma autore. Kā jums tas izdevās?

Tas bija negaidīti, jo nav pierasts otro gadu atkārtoti saņemt šādu balvu, ir taču daudz citu pasākumu citās biedrības arī. Tomēr atzīstu, ka 2015. gadu sagaidījām ļoti skaisti.

Balles autore bija mūsu iepriekš-

Tā kā Gada notikums notika Rīgas RB paspārnē, tad Kopsolī vērsās ar dažiem jautājumiem pie Māras Lasmanes – Rīgas RB priekšsēdētājas.

un valdes locekļi.

Paldies tiem brīvprātīgajiem un pašdarbniekiem, kuri kā prioritāti savai ikdienai ir izvēlējušies neatlaidīgu un aktīvu iekļaušanos dažādās sabiedriskās aktivitātēs, paldies par to dzīvesprieku un degsmi, ko viņi sniedz mūsu biedrības kultūras dzīvei.

Vai nebija doma arī 2015. gada

jās RB valdes locekle Inese Immure, tā bija tieši viņas ideja, aizrautība, lielais darbs pasākuma īstenošanā tādā kvalitātē un plašumā. Mums daudz palīdzēja arī brīvprātīgie

noslēgumā rīkot kaut ko tikpat grandiozu – līdzīgu Slavenību parādei?

Nē, nebija vis, jo esam sapratuši, ka tas ir milzīgs darbs, tas labi jāsaprot, tā ir liela atbildība, jādoma, kā piesaistīt finanses tādas programmas īstenošanai...

Vai no Rīgas RB 2016. gadā varēsīm gaidīt kādas jaunas idejas, pārsteigumus kārtējā pašdarbības festivālā?

Pagaidām neesam to apsprieduši. Jā, tiešām tagad jādomā jau domāt par gatavošanos festivālam Rēzeknē. Lai mums visiem veicas jaunajos darbos!

Attēlā no kreisās: Māra Lasmane un Inese Immure ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: Anita Grahojska

Svin Ziemassvētkus, atvadās no Vecā gada

Kopa Cerība svin dzimšanas dienu

6. decembrī nedzirdīgo mākslinieku kopa Cerība svinēja savu 24 gadu jubileju. Par godu tai grupas biedri devās uz zirgu stalli „EKVI” Carnikavas novadā.

Tur priecājās, baudīja atpūtas mirkļus kopā ar īpašiem dzīvniekiem – zirgiem: apguva pamatiemaņas jāšanā, devās izjādē pa meža takām, sadraudzējās ar šiem lieliskajiem dzīvniekiem.

Pēc tam dzimšanas dienas un tuvojošos Ziemassvētku noskaņā iebaudīja karstvīnu un uzrakstīja savus vēlējumu nākamajam gadam. ▲

No Santas Kesenfeldes raksta

Vienojšie Rīgas RB Ziemassvētki

Rīgas RB 12. decembrī sasauca kopā savu grupu vadītājus, viņu vietniekus un biroju locekļus, lai kopīgi atzīmētu Ziemassvētkus un nostiprinātu saikni grupu starpā.

Biedrības priekšsēdētāja Māra Lasmane parādīja prezentāciju par biedrību, bet par savas grupas aktivitātēm stāstīja paši grupu pārstāvji.

Uz 2015. gada 10. decembri Rīgas RB uzskaitē bija 1105 biedri. Visvairāk pasākumu šogad noorganizējusi Jelgavas grupa – ap 40 un Tukuma grupa – ap 30.

Psiholoģe Sandra Freimane nolasīja lekciju par to, kas ir advents un piedošanās.

Pasākumu kuplināja Rītausmas melodeklamāciju trio un dejas grupa, teatralizētas spēles un citas izdarības. ▲

Zigmārs Ungurs

Valmierieši atvadās no Vecā gada

Valmieras RB biedri sapulcējās pie svētku galda, lai dalītos atmiņās par aizejošo 2015. gadu un cerībās par atnākošo 2016. gadu.

Baudot cienastu un karstvīnu, laiks pagāja ļoti ātri, atceroties kopīgi aizvadītos pasākumus un skatoties video. Bijis daudz kas labs!

Pirmo reizi ar melodeklamāciju par eglīti kopā ar Daci Vingri uzstājās jaunā darbiniece Sintija Kārklīņa.

Paldies viesiem, kuri atrada laiku būt kopā mūsu pasākumā, un – visiem laimīgu gadu! ▲

Informēja: Sintija Kārklīņa

Ziemassvētku prieki Tukumā

18. decembrī Tukuma biedri sarīkoja Ziemassvētku karnevālu.

Tas notika Tumes „Mazozolu pirtī”. Visi bija gērbušies maskās. Pie svētku

galda cits citam vēlēja baltus un sirsnīgus Ziemassvētkus, laimīgu Jauno gadu.

Bija ļoti jauks noskaņojums – visi jautri: gāja pirtī, piedalījās spēlēs gan telpās, gan laukā. Notika arī jubilāru sumināšana.

26. decembrī mazie tukumnieki pašu telpās svinēja savus Ziemassvētkus.

Eglītei bērni bija īpaši gatavojušies, visi ļoti gribēja satikt Salatēti. Bērni bija saposušies dažādās maskās.

Kad gaidītais viesis ieradās, bērni mācīja viņam rotaļu „Kaķis un pele”. Viņi bija tik priecīgi par Salatēta dāvanām! ▲

Ziņoja: Alvis Ozoliņš

Lai būtu veiksmīgs gads!

Ar šādu domu 31. decembra vakarā savā biedrībā uz gadumijas pasākumu kuplā skaitā sapulcējās ap 80 liepājnieku kopā ar viesiem no Rīgas un citurienes.

Notika jautra 60. – 80. gadu Retro balle ar plašu programmu: koncerts ar Rīgas viesmākslinieku uzstāšanos (paldies Birutai, Maigai, Jurim, Ingunai, Aldim), Salatētis ar maisu, cirka priekšnesumi, tērpu konkurss, Jaungada superbingo. ▲

Informēja: Gundega Paņko

Plašāku tekstu un foto skat.: www.lns.lv

Dārgie lasītāji!

Lai saglabātu un spodiņinātu Latvijas nedzirdīgo kopienu vēsturisko atmiņu, "Kopsoli" laiku palaikam publicē gan atsevišķus fragmentus, gan materiālu apkopojumus ar vēsturisku saturu.

Piemēram, nesen jūsu atsaucību iemantoja 2014. gada katrā numurā ievietotais pārskats par svarīgākajiem notikumiem "Pirms 30 gadiem un ...", sākot no 1980. gada līdz mūsdienām.

Arī šogad esam padomājuši par rakstu sēriju. Katrā "Kopsoli" šogad publicēsim interesantākos fragmentus no Vidzemes Kurlmēmo biedrības izdotās avīzes "Kurlmēmo Dzīve" (1930 – 1940), kas ir pirmā nedzirdīgajiem adresētā iespiestā avīze Latvijā.

Dažādos gados iznāca dažāds numuru skaits, piemēram, 1937. gadā – tikai 2 avīzes numuri, un tas bija saistīts ar finansiālo situāciju. Katrā "Kopsoli" numurā tiks publicēti "Kurlmēmo Dzīves" viena gada apskats – interesantākie fragmenti par tā laika nedzirdīgo dzīvi, interesēm, attiecībām. Šie fragmenti nebūs mūsu pārstašts, bet tieši izvilkti no šī senā izdevuma, saglabājot toredzējo izteiksmi un valodu.

Šoreiz publicēti materiāli no "Kurlmēmo Dzīves" pirmā – 1930. gada numuriem. Lai gan avīze sāka iznākt tikai novembrī, šajā gadā paspēja izdot 4 numurus. Jāpiezīmē, ka 1930. gadā avīzi izdeva vēl vecajā drukā, bet, sākot ar 1931. gadu, – jaunajā drukā.

Iesākumā piedāvāts "Kurlmēmo Dzīves" ievadraksts 1. numurā un blakus ir tas pats teksts mūsdienu drukā, lai lasītāji to saprastu. Jāteic, lasot šo "Kopsoli" seno priekštecī, bija pārsteidzoši atklāt, cik līdzīgas problēmas un situācijas nedzirdīgajiem pastāvēja toreiz un tagad.

Kurlmēmo Dzīve

Mēs, nedzirdīgie, esam izkaisīti pa visu Latviju. Ar dzirdīgiem mēs labi nesaprotamies, dzirdīgie mūs bieži pārprot. Nav kas mūs aizstāv. Mēs dzīvojam katrs par sevi, mūsu dzīve ir grūta. "Kurlmēmo Dzīve" grib pastāstīt, kā mums iet, ko darām, ko dara citi nedzirdīgie Latvijā un ārzemēs, kā viņi priecājas, kad sapulcējas, ko viņi dara sava likteņa atvieglošanai. Varbūt tas arī mūs pamācīs, kādi ceļi mums ietami (ejami – red.).

Avīze "Kurlmēmo Dzīve" ir domāta nedzirdīgiem, viņa būs mūsu avīze. Redakcija ir stājusies sakaros ar ārzemju nedzirdīgo biedrībām un avīžu redakcijām, kas sniegs ziņas arī par ārzemju nedzirdīgo darbību. "Kurlmēmo Dzīvi" bija nodomāts izdot ar septembri. Dažu apstākļu dēļ avīzes izdošana ir nokavējusies. Lai neciestu to pastāvīgo abonētu interese, kas samaksājuši par 4 mēnešiem, tas ir, 90 sant., avīzi izsūtīsim viņiem par to pašu naudu 4 mēnešus, tas ir, līdz 28. februārim 1931. gadam.

Pagaidām naudas līdzekļu trūkuma dēļ avīzi varēsim izdot mazā formātā. Paliecinoties abonētu un noņēmēju (pircēju – red.) skaitam, varēsim avīzi izdot lielākā formātā un biežāk.

Ar. 10. lant.

Kurlmēmo Dzīve

Vēstīgais laiktaksts kurlmēmeem.
 Redakcija, izdotā ar atpazīstamo Valmieras, Dzirnavu un 7. labirintā 122.

Izdot 2 reizes mēneši, katru mēneša 1. un 15. datumā. Ikdienā: Vidzemes kurlmēmo biedrība. Abonēšanas maksa: ar beidzotiem par visu par mēneši 34 lant., par laiku no 1. novembra līdz 31. septembrim 1930. gadā – 40 lant., no 1. novembra 1930. gada līdz 28. februārim 1931. gada – 60 lant., par pagāba 19. lant., par gada 19. 280. lantam maksā 10 lant. (Izdevuma maksa ir pēdējais 30 lant., katru 24 lant. un izdevuma maksā 14 lant. par vērtīgāku pēdējo maksā + 10% izdevuma maksas.)

Ar. 1.	Dziesma, 8. novembrī 1930. gada	1. gada
--------	---------------------------------	---------

Kurlmēmo Dzīve.
 Mēs, nedzirdīgie, esam izkaisīti pa visu Latviju. Ar dzirdīgiem mēs labi nesaprotamies, dzirdīgie mūs bieži pārprot. Nav kas mūs aizstāv. Mēs dzīvojam katrs par sevi, mūsu dzīve ir grūta. "Kurlmēmo Dzīve" grib pastāstīt, kā mums iet, ko darām, ko dara citi nedzirdīgie Latvijā un ārzemēs, kā viņi priecājas, kad sapulcējas, ko viņi dara sava likteņa atvieglošanai. Varbūt tas arī mūs pamācīs, kādi ceļi mums ietami (ejami – red.).
 Avīze "Kurlmēmo Dzīve" ir domāta nedzirdīgiem, viņa būs mūsu avīze. Redakcija ir stājusies sakaros ar ārzemju nedzirdīgo biedrībām un avīžu redakcijām, kas sniegs ziņas arī par ārzemju nedzirdīgo darbību. "Kurlmēmo Dzīvi" bija nodomāts izdot ar septembri. Dažu apstākļu dēļ avīzes izdošana ir nokavējusies. Lai neciestu to pastāvīgo abonētu interese, kas samaksājuši par 4 mēnešiem, tas ir, 90 sant., avīzi izsūtīsim viņiem par to pašu naudu 4 mēnešus, tas ir, līdz 28. februārim 1931. gadam.
 Pagaidām, naudas līdzekļu trūkuma dēļ, avīzi varēsim izdot mazā formātā. Paliecinoties abonētu un noņēmēju (pircēju – red.) skaitam, varēsim avīzi izdot lielākā formātā un biežāk.

Ģeņerālis Kellers 50 gadu jubileja izpūst.
 Ģeņerālis 27. jūnijā Ģeņerālis Kellers notiecināja savu 50. dzimšanas dienu. Ģeņerālis ir neredzīgs un kurlmēms. Ģeņerālis ir valstīniece. Ģeņerālis arī atpazīst, kas ir valstīniece. Ģeņerālis ir valstīniece, kas šo laiku izmanto valstīniecei par 4 mēnešiem, t. i. 90 sant., avīzi izsūtīsim viņiem par to pašu naudu 4 mēnešus, tas ir, līdz 28. februārim 1931. gadam.
 Ģeņerālis, naudas līdzekļu trūkuma dēļ, avīzi varēsim izdot mazā formātā. Paliecinoties abonētu un noņēmēju (pircēju – red.) skaitam, varēsim avīzi izdot lielākā formātā un biežāk.

Redakcija lūdz lasītājus rakstīt, kādas pārmaiņas un grozījumus viņi vēlētos avīzē. ▲

Vidzemes kurlmēmo biedrība sarīko

mantu lotereju

1930. gada 21. decembrī, pulksten 14.
 Valsts Valmieras kurlmēmo skolas zālē
 par labu Vīlpa Svēdies piemiņai celšanai.

Galvenie vinnēti: rakatāmgalds, ājmašīna, galds, segas, austrāliešu, galds, lampas un daudz citas vērtīgas mantas. Pavism 400 vinnēti. La 1900 – kopsolī.

Biļetes pērkamas Rīgas, Jelgavas, Valmieras un Latgales kurlmēmo skolu kanclejš.

Vidzemes Kurlmēmo biedrība

Uzsāka savu darbu 1929. g. 1. septembrī. Biedrība ir noturējusi vairākas sapulces, kuras arvien bijušas ļoti dzīvi apmeklētas. Biedrības mērķis ir visur un arvien palīdzēt nedzirdīgiem.

Sākot ar šā gada novembri, biedrība izdod avīzi "Kurlmēmo Dzīve". Biedrība sarīko arī loteriju un ziedojumu vākšanu, lai uzceltu pieminekli pirmajam Valmieras Kurlmēmo skolas direktoram Vilipam Švēdem. Šogad pāiet 25 gadi, kopš V. Švēde ir miris. Biedrība rūpējas arī par sava zemes gabala iegūšanu, lai nākotnē varētu ķerties pie nama būves

kurlmēmiem.

Biedrība ir spraudusi par vienu no saviem tuvākiem uzdevumiem apvienot visas kurlmēmo biedrības savienībā. Minētā doma ir radusies arī kurlmēmo biedrībai "Immanuel", kura š.g. 30. novembrī sasauca kurlmēmo kongresu.

Pie biedrības ir arī nodibināta sporta sekcija, kuras vadību uzņēmis kurlmēmo skolotājs Trauberģa kgs. Sporta sekcija ir jau uzsākusi rosīgu darbību.

Vidzemes kurlmēmo biedrībā apvienoti ap 120 biedri. ▲

Kurluma cēloņi

"Kurlmēmo Dzīves" 2. numurā nodrukāta interesanta tabula par bērnu nedzirdīguma cēloņiem kurlmēmo skolās. Jūsu uzmanībai šeit galvenie cēloņi un skaitļi.

Kurli piedzimuši – Rīgas skolā 30 %; Jelgavas skolā 32,1 %; Valmieras skolā 24,8 %; Latgales skolā 25 %.

Smadzeņu plēves iekaisums (meningīts – red.) – Rīgas skolā 19,7 %; Jelgavas skolā

13,1 %; Valmieras skolā 4,7 %.

Kritiens un citi nelaimes gadījumi – Rīgas skolā 9,8 %; Jelgavas skolā 5,2 %; Valmieras skolā 8,1 %.

Nezināmi cēloņi – Valmieras skolā 9,8 %; Jelgavas skolā 12,5 %; Valmieras skolā 18,8 %, Latgales skolā 20 %.

Nezināmas slimības – Rīgas skolā 0,6 %; Jelgavas skolā 1,2 %; Latgales skolā 55 %. Šarlaks – Rīgas skolā 16,4 %; Jelgavas skolā 21,9 %; Valmieras skolā 2,9 %. ▲

Diskusija par nedzirdīgo bērnu izglītību

Turpinās diskusijas apraksts par nedzirdīgo bērnu izglītības iespējām mūsdienās. Publikācijas sākums lasāms *Kopsolī* 2015. gada decembra numurā.

Atgādinām, ka LNS vadības organizētajā sīkākā pie apalā galda šajā diskusijā klāt bija un domās dalījās 6 LNS pārstāvji un uzaicinātie valsts institūciju pārstāvji no dažādām iestādēm, kas atbild par izglītību un cilvēktiesību jomu, kā arī bērnu ar dzirdes traucējumiem pirmsskolas iestāžu un skolu pārstāvji.

Viņu vidū: **Ilze Viņķele** (LR Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sekretāre), **Mudīte Reigase** (Izglītības un zinātnes ministrijas Speciālās izglītības nodaļas vadītāja), **Inga Millere** (Labklājības ministrijas Bērnu tiesību aizsardzības departamenta direktore), **Inga Krastiņa** (Labklājības ministrijas Bērnu tiesību aizsardzības departamenta direktora vietniece), **Elīna Celmiņa** (Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba departamenta direktore), **Kristiāna Pauniņa** (Rīgas internātvidusskolas bērniem ar dzirdes traucējumiem direktore), **Aija Kārklīņa** (Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas direktora vietniece), **Ilona Vindava** (Rīgas pirmsskolas izglītības iestādes „Dzintariņš” vadītāja) un vairāki citi.

Skolotājiem jāprot zīmju valoda

Sandra Gerenovska, turpinot diskusiju par tulkumiem skolās, izteica pārliecību, ka skolotājiem ir jāprot zīmju valodu. Kā gan skolotājs bez tulka izskaidros bērnam mācību vielu, ja prot tikai dažas zīmes? Tāpēc likumā jābūt noteiktam, ka skolotājam, strādājot ar nedzirdīgajiem bērniem, jāprot zīmju valoda labā līmenī. Tulkumi smags darbs ir profesionālajās skolās, tulks terminus un svešvārdus daktilē, bet nedzirdīgais prasa, lai tulks šo vārdu izskaidro. Bet vai tas jādara tulkam?

Surdotulkumi, kas strādā skolā, vajadzētu papildus apgūt valsts finansētu pedagoģisko izglītību. Laba pieredze ir kādā Čehijas nedzirdīgo skolā ar štata vienību – zīmju valodas skolotājs. Tur zīmju valodas kursi notiek nepārtraukti, skolotājiem ir iespēja turpat skolā ik dienu papildināt savu zīmju valodas prasmi.

Arī K. Pauniņa lūdza klātesošajām atbildīgajām personām atbalstīt zīmju va-

loda kursu organizēšanu skolā, jo līdz šim to skola finansē no sava budžeta un sadarbībā ar Baltijas Bērnu fondu. Bija pārmetums, ka skolotājs stundā daktilē, piemēram, vārdu “molekula”. Bet, ja paskatās starptautiskajā videovārdnīcā *Spreadthesign*, tur angļu valodā un latviešu valodā arī daktilē!

Rīgā Nedzirdīgo skolas mācību programma piedāvā zīmju valodas kultūras apgušanu no 1. līdz 9. klasei. Vēl vajadzīgs arī zīmju valodas metodiskās izpētes centrs, kur vecāki kopā ar bērniem jau agrīnā vecumā varētu apmeklēt zīmju valodas nodarbības, kā noteikts, piemēram, Zviedrijas un Somijas likumdošanā.

Bet problēma ir tāda – ja prasīs obligātu zīmju valodas prasmi, piemēram, fizikas, matemātikas, ģeogrāfijas skolotājiem, kuriem ir ļoti mazs stundu skaits mēnesī, tad būs problēmas, jo šiem skolotājiem tad jāapgūst gan speciālā izglītība, gan zīmju valoda un diez vai atalgojums segs šīs izmaksas.

Nedzirdīgie – lingvistiska minoritāte?

Inese Immure piesauca starptautisko likumdošanu, kur pieminētas “lingvistiskās minoritātes”, nesaistot cilvēkus ar nacionālo izcelsmi. Ja Latvijā uzskatītu nedzirdīgos arī par lingvistisko minoritāti, tad varētu prasīt, lai tiek ievērota zīmju valodas lietošana līdz pat vidusskolas beidzamajai klasei, kā arī prasīt augstskolā ieviest mācību priekšmetu – *nedzirdīgo kultūra*, jo nedzirdīgajiem ir tiesības uz savas identitātes saglabāšanu

Ilze Viņķele jautāja, vai ir arī krievu zīmju valodas lingvistiskā minoritāte. Tātad jautājums kļūst sarežģīts, jo ling-

vistiskajai minoritātei ir apakšminoritāte. Šobrīd neviens nespēj pateikt, cik liels ir pieprasījums pēc surdopedagoģiem, cik viņu vajag visā valstī.

Vēl viena problēma – surdopedagogus Latvijā negatavo

Mudīte Reigase informēja, ka Rēzeknes augstskola nevarēja nokomplektēt grupu, studētgrībētāji nepieteicās. Bet būtu īstais laiks izveidot valsts budžeta finansētu surdopedagogu apmācību, tas būtu stimuls mācīties šo profesiju.

Šobrīd pārāk liels uzsvars tiek likts uz sociālās rehabilitācijas pasākumiem, atstājot novārtā izglītības pamatvajadzības. Ir vajadzīga labāka apmācības metodoloģija, to varētu izstrādāt kompetenču centri, par kādu, piemēram, varētu kļūt Valmieras vājdzirdīgo bērnu internātskola – attīstības centrs.

Ilona Vindava izteica prieku, ka bērnodārzā ir surdopedagogi, tāpēc pēc implanta operācijas bērniem var integrēt logopēdiskās grupās, jo šie cilvēki prot strādāt ar tādiem bērniem. Citos bērnodārzos šādus bērniem integrēt nevar. Tā ir problēma.

Izvēles priekšā – kur bērnam mācīties?

Diskusijas dalībnieki runāja par to, cik daudz nozīmē vecāki, kuri izvēlas, vai bērns mācīsies speciālajā izglītības

programmā vai integrēsies parastajā klasē. Vecāki var neņemt vērā speciālistu atzinumus, kur bērnam labāk mācīties, viņi vienkārši izsaka savas subjektīvās vēlmes, kas ne vienmēr bērnam nāk par labu. Tomēr nevar visiem viennozīmīgi noteikt, ka viņiem jāmacās speciālajās skolās un jādzīvo internātā, jo bērnam var būt arī citi traucējumi un viņš vienkārši baidās nakšņot ārpus mājas vai būt ilgāk šķirts no vecākiem.

Ir gadījumi, kad speciālo internātskolu direktori nezina, ko iesākt, kad viņiem uz 6. vai 7. klasi tiek pieteikti bērni, kuru izglītības līmenis atbilst 1. un 2. klasei. Tas ir rezultāts pretrunai, ka, no vienas puses, bērnam ir tiesības saņemt izglītību tuvāk dzīvesvietai, no otras – kvalitatīvu izglītību atbilstoši viņa speciālajām vajadzībām viņš var saņemt tikai speciālajās skolās, kur ir attiecīgie speciālisti.

Ne skolā, ne bērnodārzā nav asistentu

Bieži vien papildus dzirdes traucēju-

Sākumu lasiet iepriekšējā lpp.

miem bērnam ir arī kustību traucējumi, vajadzīgs asistents, bet tiek saņemta atbilde – jūs esat speciālā izglītības iestāde, tāpēc asistents nepienākas. Skolām ir paredzēts skolotāja palīga vai aprūpētāja pakalpojums, to pieļauj normatīvie akti. Tomēr dzīves realitāte ir citāda. Diemžēl valsts nenodrošina pilnu finansējumu speciālajām skolām, bet tikai 70 – 80 % apmērā.

E. Vorslovs vēlējās uzzināt, kā veidojas papildus piemaksa skolotājiem speciālajās izglītības iestādēs, kuri strādā ar bērniem ar īpašām vajadzībām. M. Reigase informēja, ka šie skolotāji saņem piemaksu 20 % apmērā. Tomēr viņa atzina, ka skolotāju algas Rīgas internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem ar visiem 20 % ir zemākas nekā citās Rīgas vispārīgajās skolās. E. Vorslovs uz to atbildēja, ka ir vajadzīgs politisks atbalsts, lai šādu situāciju mainītu, jo pedagogiem trūkst motivācijas strādāt ar bērniem ar speciālām vajadzībām.

Nepieciešams politiskais atbalsts

Tālākajā diskusijā atklājās, ka skolotāji šo 20% piemaksu saņem neatkarīgi no tā, vai pārvalda zīmju valodu vai ne. Skolai nav tiesību šo piemaksu variēt atbilstoši skolotāja prasmēm.

I. Viņķele minēja politiskā atbalsta nepieciešamību un vēlējās, lai LNS precīzāk nodefinētu problēmas un parādītu vēlamos risinājumus. Viņa aicināja LNS norādīt likumos un noteikumos tās deklarātīvās vietas, kas dzīvē faktiski nedarbojas. Būtu jābūt statistika par vārdzirdīgajiem un nedzirdīgajiem bērniem, bet Bērnu dzirdes centrā nav cilvēka, kas ar to nodarbotos, tāpēc statistika netiek apkopota.

E. Vorslovs aicināja apzināt situāciju, ņemot vērā jauno izglītības finansēšanas modeli – vai situācija kļūs labāka vai sliktāka? K. Pauniņa ierosināja, ka steidzami jāsāk ar skolotāju izglītošanu, jo Rīgas skolā ir 47 skolotāji, no tiem 30 tuvu pensijas vecumam. Arī A. Kārklīņa atzina, ka grūti piesaistīt jaunus cilvēkus uz tik atbildīgu darbu.

Kādas iespējas vajadzīgos speciālistus sagatavot no valsts budžeta? I. Viņķele godīgi atbildēja, ka neko nevar solīt, jo finanšu ministram uz visiem jautājumiem ir viena atbilde: nav naudas. Vajag sagatavot spēcīgus argumentus, pierādīt, ka runa ir par dzīvīgu cilvēkiem, par bērniem, kas varētu izaugt par pilnvērtīgiem sabiedrības locekļiem.

Kā kontrolēt situāciju

Iedomāsimies, ka tā nauda būs, jaunieši aizies mācīties, bet vai nesanāks

tāpat kā ar surdotulkiem? Iestājās daudzi, tad sāka saprast, ko tas nozīmē, notika milzīgs atbirums un rezultātā atkal pietrūkst tulku. Varbūt ar speciālajiem skolotājiem būs tāpat, pamācīsies vienu gadu un sapratīs, ka nevar to darīt. I. Viņķele uz to atbildēja, ka risks pastāv vienmēr, bet ir cerības, ka jaunais pedagogu atalgojuma modelis spēs motivēt.

E. Vorslovs atzina, ka problēmas ir, tomēr kaut kādus risinājumus būs jāveic. Galvenais, lai nedzirdīgajiem bērniem nodrošinātu izglītību zīmju valodā. Vai tam pietiek atbalsta normatīvajos aktos vai jāveic izmaiņas, lai papildus nostiprinātu zīmju valodas statusu izglītības procesā? I. Viņķele pieļāva, ka var papildināt normatīvos aktus, bet ko tas mainīs? Ir jānodrošina kompetents pedagogiskais personāls, surdotulks – ar to varētu sākt.

Latviešu valodai ir sava vieta izglītības procesā

Nevar viss izglītības process balstīties tikai uz zīmju valodu, tam pamatā tomēr ir latviešu valoda, jo nevar, piemēram, uzrakstīt zīmju valodā iesniegumu. Ja vecāki māca bērniem jēdzienus, vajadzētu to priekšstatu veidot gan rakstisku, gan mutisku, gan zīmju valodā un beigās vēl klāt zīmējums, lai bērns tiešām saprastu, kas tas ir par jēdzienu.

E. Vorslovs skaidroja, ka no viņa vie-

dokļa latviešu valoda izpaužas trīs veidos: skaņu, rakstu un zīmju valodā un visi ir vienlīdz līdzvērtīgi.

LNS ir ieinteresēta, lai nedzirdīgie iemācītos labi lasīt un rakstīt. Dzirdīgie latviešu valodu dzird skaņās, bet nedzirdīgie to lasa no rokām, tā ir visa atšķirība. E. Vorslovs izvirzīja jautājumu: **vai tiešām nevar atrast valsts finansējumu zīmju valodas attīstībai?**

Secinājums – likumā ir noteikts, ka valsts nodrošina zīmju valodas attīstīšanu, bet tam nav finansiāla seguma. S. Gerenovska pati personīgi vērsusies Valsts valodas centrā, un tur visi bijuši pārsteigti – paši vēloties latviešu valodas centru, kas pēti valodu, bet nav naudas.

Diskusijas noslēgumā tika apspriests, kur un kā vajadzētu vērsties ar priekšlikumiem un kādā kārtībā tos virzīt. E. Vorslovs pateicās klātesošajiem par ierosinājumiem un padomiem un izteica cerību, ka problēmas tiks risinātas. ▲

Zigmārs Ungurs

Foto: Zigmārs Ungurs un vvbis-ac.valmiera.lv

Cik skolēnu mācās?

Valmieras vārdzirdīgo bērnu internātvidusskolā – attīstības centrā 2015./2016. mācību gadā kopā mācās 115 audzēkņi ar dzirdes traucējumiem. To skaitā: pirmsskolā – 14; 1. klasē iestājušies 7, bet 9. klasi gatavojas beigt 12.

Rīgas internātvidusskolā bērniem ar dzirdes traucējumiem mācības uzsākuši 7 jauni skolēni: 1. klasē – 3 skolēni, 2. klasē – 2; 5.

klasē – 1 skolniece, bet profesionālās izglītības klasē – 1 skolēns. Pavisam jaunajā mācību gadā **Rīgas skolā mācās 70 skolēnu.**

Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolā 10. klasē mācās 14 skolēni; 11. klasē – 8; 12. klasē arī 8. Integretās 8. – 12. klasēs – 4 skolēni.

Piezīme: Informācijas apkopojums par dažādās citās mācību iestādēs uzņemtajiem audzēkņiem ar dzirdes traucējumiem atrodams "Kopsoli"11. nr. (2015. 11).

LTV jaunumi - 2015

“Skutelis ir studijā”

LTV 1 sācis raidīt jaunu izklaidējošu raidījumu – “SKUTELIS IR STUDIJA”. Tas būs 10 raidījumu cikls, ko piedāvā nedzirdīgo skatītāju auditorijai ar subtitriem. Sākot no 7. janvāra raidījums ar subtitriem pieejams interneta vietnēs www.ltv.lv un www.replay.lv.

Tas ir politiskās satīras raidījums (13 min.) reizi nedēļā. Caur smiekiem un asarām par atklātību, tiesiskumu un godīgumu — par vērtībām, bez kurām neatkarīga, demokrātiska Latvijas valsts nevar pastāvēt.

Ir satikusies superkomanda. Pauls Raudseps un Nellija Ločmele – izcili žurnālisti, kas labi pārzina politisko virtuvi, redz mūsu valstī notiekošo kopainu, spēj analizēt un paust viedokli. Viņiem piemīt retā spēja vienkārši izskaidrot sarežģītas lietas.

Jānis Skutelis – izcils komiķis, kas var smieties par visu, pie tam dara to dziļi un pamatoti.

Viņi kopā ir spējuši radīt aktuālu satīras raidījumu, kas pievērsīsies politikai un citām sabiedriski nozīmīgām tēmām.

Katrā raidījumā izanalizēta viena lielāka tēma un īsā formātā reaģēts uz karstākajām nedēļas aktualitātēm.

“Gudrs, vēl gudrāks”

Pēc Latvijas Nedzirdīgo savienības rosinājuma un vēlmes Latvijas Televīzija no 2016. gada janvāra uzsāks populārās, skatītāju iecienītās skolēnu prāta spēles “Gudrs, vēl gudrāks” pārraidīšanu ar surdotulkojumu.

Tas pieejams LTV interneta vietnē www.ltv.lv sadaļā “Nedzirdīgajiem” un www.lsm.lv sadaļā “Replay.lv”, Nedzirdīgajiem” no 8. janvāra vakara (plānots vienlaikus ar pārraidi LTV 1 – plkst. 19 : 05).

No 20. janvāra internetā atkārtojumā būs vērojama animācijas filma bērniem RAĶETĒNI ar surdotulkojumu, kas būs redzams turpat sadaļā “Nedzirdīgajiem”. ▲

Sarmīte Plūme, LTV Dokumentālo raidījumu daļa

Iesaki arī draugiem abonēt “Kopsolī”

Paldies tev par uzticību! Tu pašlaik esi to vairāku simtu lasītāju skaitā, kas abonējuši “Kopsolī” 2016. gadam. Bet viņu varētu būt vēl vairāk, tāpēc pie tevis vērsāties ar lūgumu ieteikt mūsu avīzi abonēt arī citiem, kuri to nav izdarījuši.

Lai “Kopsolī” saņemtu mājās katrā nākamajā mēnesī, tas jāpasūta pasta nodaļā vai pie sava pastnieka līdz iepriekšējā mēneša 25. datumam – **indekss 1012**.

Abonēšanu saņemšanai pa pastu:

- *var veikt jebkurā pasta nodaļā
- *vai internetā – www.abone.pasts.lv vai e-kiosks.lv
- *var arī piezvanīt pa telefonu 67008001, 27008001

Saņemšanai uz vietas LNS mītnē, Elvīras ielā 19 vai Rītausmā, Kandavas ielā 27 jebkurā darbadienā var pasūtīt avīzi Informācijas nodaļā vai Rehabilitācijas centrā.

“Kopsolī” var saņemt arī elektroniski – par 9.52 eiro gadā vai iegādāties atsevišķus numurus uz vietas (1eks. – 1,50 eiro).

Samaksu var veikt uz vietas skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu uz šādu kontu: Latvijas Nedzirdīgo savienība, reģ. nr.40008000615 – SEB banka LV86UNLA0002000700111, norādot, kas un par ko maksā.

“Kopsolī” – tavs draugs un padomdevējs jau vairāk nekā 60 gadus. Tikai no katra lasītāja atkarīgs – tam būt vai nebūt. Balso par savu vienīgo avīzi nedzirdīgajiem – draugu un padomdevēju, pamudini arī savus biedrus pasūtīt to! ▲

Vienmēr kopā ar jums – “Kopsolī” radošā komanda:
Ilze Kopmane, Zigmārs Ungurs, Juris Grundulis

Dienas centrs “Rītausma” turpina darbu

Apmeklētājiem priecīga ziņa! Jaunā gada pirmajā darba dienā 4. janvārī LNS Rehabilitācijas centra vadītāja Sandra Gerenovska parakstīja līgumu ar Rīgas Domi par dienas centra “Rītausma” darbību vēl uz vienu – 2016. gadu.

Pašlaik dienas centrs jau darbojas tāpat kā agrāk. Tā vadītāja Diāna Zālamane – Leite komentē:

“Šogad centrs sniegs visus tos pašus pakalpojumus kā pagājušajā gadā. Notiks daudzveidīgas aktivitātes. Pērnā gada beigās ieviesām jaunumu – veselīga uztura nodarbības Dainas Rusules vadībā, kas turpināsies arī šogad. Arī visi darbinieki paliek savos amatos.

Turpināsim iesākt – darba dienās no pl. 9 – 17 nodrošināsim iespēju Rīgas pilsētā deklarētām pilngadīgām personām ar dzirdes invaliditāti saglabāt un attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku, veidojot sociālos kontaktus, gūstot atbalstu, iesaistoties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs.

Apmeklētāju skaits mūsu dienas centrā arvien palielinās, cenšamies uzņemt visus. Uz šī gada sākumu pieteikušies un reģistrējušies kā dienas centra klienti vairāk nekā 220 cilvēki ar dzirdes invaliditāti.” ▲

Nozīmīgākās izmaiņas 2016. gadā

Paugstināta minimālā darba alga

Minimālā mēneša darba alga normāla darba laika ietvaros būs 370 eiro, tātad par 10 eiro lielāka nekā 2015. gadā. Atvieglojums par aprūpē esošu personu pieaugs par 10 eiro un būs 175 eiro, bet tas vairs neattieksies uz darba ņēmēja nestrādājošo laulāto un vecākiem, tomēr te ir izņēmumi – **cilvēki ar invaliditāti, kuri neņem pensiju.**

Iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, nodokļu maksātājs var atgūt pārmaksāto nodokli par attaisnotajiem izdevumiem ārstniecībai un izglītībai 215 eiro apmērā, un tas kā maksimāli iespējamais ir 49,45 eiro.

Strādājošajiem, kuru darba alga ir mazāka nekā 1000 eiro, atkarībā no viņu algas lieluma pienāksies paaugstināts neapliekamais minimums. Strādājošie nodokļu starpību starp piemēroto neapliekamo minimumu (75 eiro mēnesī) un savai algai noteikto diferencēto gada neapliekamo minimumu varēs atgūt 2017. gadā, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestā (VID) gada ienākumu deklarāciju par 2016. gadu. ▲

Kaut kas maksās dārgāk, kaut kas – mazāk

Elektroenerģijas cena māsaimniecībām 2016. gadā nedaudz saruks – samazinājums atkarīgs no izvēlēta tarifu plāna, vidēji tas varētu būt par 2 – 4%. Par elektrību būs jāmaksā mazāk tām ģimenēm, kas aprūpē bērnu ar invaliditāti, kā arī 1. grupas invalīdiem.

3. grupas invalīdiem vairs nebūs jāmaksā transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis. Nodoklis nebūs jāmaksā arī citām personām, kuru apgādībā ir bērns ar invaliditāti.

Akcīzes nodoklis no 1. janvāra pieaugs benzīnam, dīzeļdegvielai un autogāzei, arī smēķējamai tabakai. No 1. marta akcīzes nodoklis pieaugs alkoholiskajiem dzērieniem, bet no 1. jūlija – cigaretēm.

Ar 2016. gada 1. janvāri dabasgāzes cena samazināsies par 2% plīts lietotājiem un 4% gāzes apkures lietotājiem. Pašreizējās zemās naftas cenas ļauj prognozēt, ka dabasgāzes tarifu samazinājums gaidāms arī 2016. gada otrajā pusgadā.

No 1. jūlija 21 % PVN piemēros arī dzīvojamo māju pārvaldīšanas izdevumiem. Tas nozīmē, ka jūsu rēķini, ko saņemat no mājas apsaimniekotājiem, palielināsies.

Zemes īpašniekiem atsāks maksāt kompensācijas par aizsargājamo dzīvnieku izdarītajiem postījumiem.

Rīgā no 2016. gada samazināsies nekustamā īpašuma nodokļa (NĪN) maksājums ģimenēm ar bērniem, bet palielināsies īpašumiem, kuros neviens nav deklarēts un zemes īpašniekiem, piemērojot tiem 1.5% likmi.

2016. gadā maksa par ūdens piegādi un kanalizāciju palielināsies vairākās pilsētās un novados (Alūksnē, Salacgrīvas novadā, Kandavā un Kandavas novadā u.c.). Tāpat vairākās Latvijas pilsētās un novados 2016. gadā pieaugs sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifi.

No 1. aprīļa auto teorētiskais eksāmens būs jākārtots arī tad, ja tiesības atņemtas uz laiku līdz 1 gadam.

Precizēts to cilvēku loks, kuriem Latvijā ir pieejami sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība, iekļaujot tajā gan Latvijas pilsoņus un nepilsoņus, gan ārzemniekus, kuriem ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai piešķirts ES pastāvīgā iedzīvotāja statuss, gan trešo valstu pilsoņus.

1,6 miljoni eiro paredzēti, lai pilnveidotu un uzlabotu tehnisko palīgīdzekļu kvalitāti, kā arī paplašinātu to klāstu cilvēkiem ar invaliditāti.

Daudzi LNS biedri strādā par pedagogiem – viņus iepriecinās tas, ka **pedagogiem no 1. septembra palielinās algas.** ▲

Attaisnoti izdevumi arī par bērnu interešu izglītību

Papildus jau esošajiem attaisnotajiem izdevumiem ienākuma nodokļa maksātājam ir tiesības gada ienākumu deklarācijā par 2016. gadu iekļaut arī izdevumus **par interešu izglītības programmu apgūšanu** bērniem, lai atgūtu pārmaksāto nodokli.

2016. gadā bērna vecākam – iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājam – attaisnotajos izdevumos par izglītību (to skaitā interešu izglītības apgūšanu) un ārstnieciskajiem pakalpojumiem ietveramo izdevumu kopējā summa par vienu bērnu ir 215 eiro.

Bērni apmeklē mākslas pulciņus, brauc uz sporta nometnēm, trenējas dažādos sporta veidos. Izdevumos par interešu izglītības apgūšanu, piemēram, par valodas apmācību, bērniem līdz 18 gadu vecumam iekļauti maksājumi par tādu pulciņu apmeklējumu, kurus nodrošina izglītības iestāde vai citas juridiskās un fiziskās personas, kuras pašvaldībā ir saņēmušas attiecīgas licences.

2016. gadā palielināsies Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām atbalsts. Cilvēkiem, kas ieguvuši trūcīgā statusu vai nonākuši krīzes situācijā, pārtikas komplektos papildus līdzšinējiem pārtikas produktiem ievietos arī sautētās liellopu gaļas konservus, olu pulveri un kartupeļu biežputras pārslas u. c.

2016. gadā pārrēķinās pensijas – vecuma, apģādnieka zaudējuma un izdienas, kuras piešķirtas 2010. gadā. Tās palielināsies tiem, kuri pensijas saņēma ar negatīvu kapitāla indeksu ekonomiskās krīzes laikā. Turpmāk indekss būs pozitīvs. Pensiju pārrēķins notiks automātiski, senioriem papildus nekas nav jā dara. Pārskatīto pensiju noteiks no 2016. gada 1. janvāra un to izmaksās līdz 2016. gada augustam.

Slimības, maternitātes, paternitātes un vecāku pabalstu varēs pieprasīt sešu mēnešu (iepriekš 12 mēnešu) laikā no apdrošināšanas gadījuma iestāšanās dienas.

Paplašināta daudz bērnu ģimeņu definīcija, nosakot, ka daudz bērnu ģimene ir ģimene, kuras aprūpē ir trīs vai vairāki bērni līdz 24 gadiem, tai skaitā audžuģimenē ievietoti un aizbildnībā esoši bērni, kamēr viņi iegūst vispārējo, profesionālo, augstāko vai speciālo izglītību. ▲

Jauns VSAA e-pakalpojums

Iedzīvotājiem portālā "Latvija.lv" ir iespēja izmantot jaunu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) e-pakalpojumu, kas ļauj pieprasīt pakalpojumus, klātienē neapmeklējot VSAA nodaļu un elektroniski saņemt informāciju par pieņemto lēmumu izziņas veidā uz pakalpojuma pieprasītāja mobilo tālruni vai e-pastā.

Pieejami e-iesniegumi bērna piedzimšanas pabalsta, vecāku pabalsta un bērna kopšanas pabalsta un ģimenes valsts pabalsta piešķiršanai.

Iesniegumi slimības pabalsta un maternitātes pabalsta pieprasīšanai pagaidām **nav pieejami.**

Vairāk skatīt <http://www.vsa.lv/lv/noderigi/e-pakalpojumi/> ▲

Viesi no Sibīrijas

No 5. līdz 19. janvārim Latvijā viesojās nedzirdīgo pāris Svetlana un Nikolajs Ignatovi no Sibīrijas pilsētas Tjumeņa.

Mazliet par Tjumeņu: tā ir Tjumeņas apgabala centrs ar mazliet vairāk par 600 tūkstošiem iedzīvotāju. Visā apgabalā ir 3,3 miljoni iedzīvotāju. Apgabals atrodas tūlīt aiz Urālu kalniem, Rietum-sibīrijā, Tjumeņas attālums līdz Maskavai ir 2144 km.

Priekšvēsture

Kā izrādījās, sibīriešu vizītei Latvijā ir sava priekšvēsture. Bet visu pēc kārtas! Svetlana stāsta, ka profesiju apguvusi profesionāli tehniskajā skolā Minskā, kur mācīties ieradusies no Tjumeņas, bet vīrs – no Baku (Azerbaidžānas galvaspilsēta). Skolā abi sadraudzējušies, un pēc tam abi kopā iestājušies kravas auto rūpnīcā, kur montēja pašizgāzējus.

Uzzinājuši, ka Latvijā, Jelgavā darbojas RAF (Rīgas eksperimentālā autobusu fabrika), kurā ražo mikroautobusus, Svetlana atbrauca to aplūkot. Par redzēto bija ļoti patīkami pārsteigta, par kārtību un tīrību, kas valdīja rūpnīcā – gluži kā ārzemēs. Tāpēc, aizbraukusi atpakaļ, mēģināja pārliecināt vīru, ka jābrauc uz Latviju strādāt RAF. Vīrs tikai atgaiņājās, tomēr piekrita atbraukt paskatīties. Atbrauca – un arī viņam iepatīkās. Tā nu abi 1981. gadā pārcēlās uz Latviju un strādāja RAF, kas piešķīra arī mazu dzīvokli. Kad sāka dzimt bērni, viņi prasīja lielāku dzīvokli un to arī saņēma. Abiem ir 3 dēli: pirmais piedzima Andrejs, tad Māris un Maksims. Māris ir dzirdīgs, bet Andrejs un Maksims vārdzirdīgi un mācījās Valmieras vārdzirdīgo skolā.

Sākoties pārmaiņām un Latvijai iegūstot neatkarību, RAF pārtrauca darbību un visa ģimene pēc 15 gadu dzīves Latvijā atgriezās Tjumeņā. Pašlaik visiem ir darbs, vidējais dēls Māris dzīvo kopā ar vecākiem, Andrejs atsevišķi turpat Tjumeņā, bet Maksims – Jekaterin-

burgā (Sverdlovskas apgabala centrs).

Par nedzirdīgo dzīvi Tjumeņā

Svetlana stāsta, ka pastāv Viskrievijas nedzirdīgo biedrības Tjumeņas reģionālā nodaļa, kas atrodas divstāvu ēkā Rozas Luksemburgas ielā 12B, kurās pirmo stāvu izmanto nedzirdīgie, bet otro stāvu aizņēmuši citi. Tjumeņā ir ap 400 nedzirdīgo, viņiem savās telpās ir par šauru. Lai gan ir teātra trupa, pantomīma, melodeklamācijas, tomēr savas skatuves nav. Katru ceturtdienu klubā pulcējas pensionāri, ir arī biljards.

Tjumeņā nav nedzirdīgo uzņēmumu (līdzīgi kā mums agrāk MRU), bet citās Krievijas pilsētās tādi pastāv. Tjumeņā līdz šim bija 3 zīmju valodas tulki, bet viens ieradās no Ukrainas un tagad ir četri, tomēr nepietiek visām nedzirdīgo vajadzībām. Nedzirdīgie ir sašutuši, ka tulki strādā tikai līdz pl. 18, pēc tam nav iespējams dabūt tulku pat ārkārtas situācijās.

Tjumeņā ir skola vārdzirdīgajiem, bet apgabalā – nedzirdīgajiem. Profesionālās izglītības iegūšanai tulku nodrošina tikai nedzirdīgo grupai (kā arī mums bija agrāk - red.). Ja kādā profesionālajā skolā vai augstskolā mācās viens pats nedzirdīgais, viņam tulku nenodrošina. Svetlana uzskata, ka tas ir liels šķērslis nedzirdīgajiem.

Vai Krievijā nedzirdīgie saņem invaliditātes pensijas?

Katrā apgabalā ir savādāk. Tjumeņā nedzirdīgajiem piešķir otro invaliditātes grupu, bet vārdzirdīgajiem – trešo. Sakarā ar finansiālo krīzi Krievijā tagad invaliditātes grupas nedzirdīgajiem vairs negrib piešķirt, jo tad būtu jāmaksā invaliditātes pensijas, bet naudas trūkst. Pašlaik invaliditātes pensijas maksā tikai nestrādājošajiem invalīdiem. Pensijas apmērs par 2. grupu – 13 000 Krievijas rubļu (157 eiro), par 3. grupu – 7000 rubļu (85 eiro).

Nedzirdīgajiem sabiedriskais transports ir par brīvu. Ja nopērk medicīniskās apdrošināšanas polisi, tad medicīniskie pakalpojumi par brīvu, arī vienkāršākas operācijas. Bet par sarežģītām operācijām un zobu labošanu ir jāmaksā papildus.

Vai Tjumeņas nedzirdīgie brauc ekskursijās uz ārzemēm?

Izrādās, ka ne, valūtas kursa dēļ tas sanāktu ļoti dārgi, nedzirdīgie to nevar atļauties. Ekskursijās, protams, brauc, bet tikai pa Krieviju. Svetlana stāsta, ka

vasarā bijuši arī uz Krimu.

Uz jautājumu, kā iedomājās atbraukt uz Latviju, Svetlana stāsta, ka skaipā (Skype) atradusi Māru Lasmani, kuru labi pazīst jo arī Māra kādreiz strādāja RAF, turklāt vadīja Rīgas RB Jelgavas grupu. Sākušas runāties, un Māra viņus uzaicinājusi uz savu jubileju janvārī. Tā nu ar vīru izlēmuši, ka atbrauks.

Latvijā notikušas lielas pārmaiņas...

Jau ierodoties Rīgas stacijā, bija milzīgs pārsteigums, ka tajā viss pārtaisīts, no kādreizējās padomju laika stacijas nekas nav palicis. Interesanti, ka, pastaigājoties pa Rīgas centru, pie viņiem pienācis kāds žurnālists un iztaujājis, no kurienes atbraukuši utt.

Svetlana ar Nikolaju bijuši arī apskatīt Jelgavu. Sazinājušies ar Jelgavas grupas biedriem, tie sagaidījuši, ar auto izvadājuši pa Jelgavu. Svetlana šokēta arī par milzīgajām pārmaiņām Jelgavā, bijuši arī apskatīt kādreizējo RAF. Svetlanai šķiet interesants tas fakts, ka vēl nesen Jelgavā cita firma Amo Plant ražoja autobusus, bet tagad ražošana apstājusies un uzņēmums pārdots izsolē.

Labprāt šeit paliktu, negribas braukt mājās

Ignatovu pāris jau paguvusi apskatīt arī citas vietas, Jūrmalu, un līdz aizbraukšanai 19. janvārī (intervija notika 13. janvārī – red.) turpinās iepazīt patīkami pārsteidzošās pārmaiņas Latvijā. Jo pārsteidzošākas tāpēc, ka Tjumeņā (tāpat kā visur Krievijā) par Latviju runā, ka tā esot tukša kā izmirusi, uz ielām cilvēku neesot, visi aizbraukuši, pret krieviem te izturoties ļoti slikti un vispār viss te esot slikti... Svetlana un Nikolajs jau pārliecinājušies, ka tie visi ir meli, viss ir pavisam otrādi. Svetlana pat atzīstas, ka labprāt šeit paliktu, negriboties braukt mājās.

Svetlanai ļoti garšo Latvijas baltmaize, arī graudu maize. Arī Tjumeņā, protams, esot baltmaize, bet Latvijas baltmaizei esot pavisam citāda garša. Arī mūsu biežpiens esot ļoti garšīgs. Patīk arī Rīgas melnais balzams un *Laimas* ražojumi.

Sakām paldies Ignatovu pārim par interesanto informāciju un novēlam vēl daudzas interesantas un skaistas ekskursijas pa Latviju. Un mājās – stāstīt patiesību par Latviju un tās iedzīvotājiem, tostarp nedzirdīgajiem. ▲

Teksts un foto: Zigmārs Ungurs

LNSF Gada nominācijas

Kā ik gadu, arī šoreiz Latvijas Nedzirdīgo sporta federācija savu gada noslēguma pasākumu ar nominācijām rīkoja kopīgi ar LNS. Par 2015. Gada sportistu kārtējo reizi atzīts vieglatlēts Māris Grēniņš. Otra labākā sportiste – peldētāja Zane Embrekte, trešā labākā – ciņas sporta pārstāve Laura Gaile.

2015. gadā populārākais sporta veids bija boulingš, sporta klubu "Nedzirdīgo boulingš" atzina par labāko LNSF sporta klubu.

„Nedzirdīgo boulingš” valdes priekšsēdētājs Guntars Beisons (apakšējā attēlā – 2. no kreisās) pastāstīja, ka nekas īpaši kluba darbībā mainījies nav. Kluba biedri piedalās dzirdīgo sacensībās „3PTL” un „Amatieru boulinga līgā”, labākie spēlētāji tiek sūtīti uz starptautiskajām sacensībām, notiek arī starptautiskas sacensības starp klubiem, kur visus izdevumus jāsedz pašiem dalībniekiem, jo sponsorus atrast ir grūti. Klubā ir vairāk nekā 50 biedru, to skaits mainās: citi aiziet, citi atnāk. Biedru maksa ir

2 eiro gadā. Boulingš ir diezgan dārgs sporta veids, piemēram, lai piedalītos sacensībās, dalībniekam jāiemaksā 7 – 20 EUR. Tomēr tas ir populārs tāpēc, ka tajā nav vecuma ierobežojumu, ar to var nodarboties arī tad, ja vairs nevar piedalīties fiziski smagākos sporta veidos.

G. Beisons kopš kluba reģistrācijas 2005. gadā ir vienīgais kluba vadītājs, šobrīd valdē viņam palīdz Vladimirs Lagunovs un Aleksandrs Liniņš. ▲

Gads bija veiksmīgs visās jomās

Uz Kopsoli jautājumiem atbild LNSF Gada sportists 2015 Māris Grēniņš (augšējā attēlā vidū). Viņš jau vairākas reizes ir saņēmis Gada labākā sportista titulu. Kādas pārmaiņas ir notikušas šajos gados viņa dzīvē?

Kāds tev bija 2015. gads: veiksmes/ neveiksmes, vai kaut ko varēja labāk?

2015. gads bija ļoti veiksmīgs gads visās jomās: darba, sporta jomā, vispār dzīvē. Gāju uz darba interviju, vēlējos strādāt par būvinspektoru, bet beigās piedāvāja pat augstāku amatu – strādāt par projektu vadītāju būvniecībā. Kaut sākumā šaubījos, jo nebija tādas pieredzes, beigās piekritu. Trāpīju desmitniekā – jo tieši to man vajadzēja, radošu kreatīvu darbu. Veiksmīgi pabeidzu trīs gadu studijas psiholoģijā.

Neveiksmju kā tādu nav, viss ir paša rokās, kā ar to tikt galā. Sportā cerēju izcīnīt kādu medaļu Eiropas čempionātā Polijā, bet nebiju pat domājis pirmo vietu. Tas bija pašam patīkams pārsteigums. Bet ieguldītais darbs atmaksājās, braucu trīs reizes uz sporta nometnēm sezonas laikā.

Kāds pašlaik ir tavs treniņu process, vai ir kaut kas pa šiem gadiem mainījies, treneris, treniņu grafiks, slodze u.c.?

Katru dienu pēc darba braucu uz treniņiem, trenējos principā gandrīz viens pa vakariem. Ja darbs citreiz ir līdz sešiem, kamēr aizbrauc uz treniņu, ir jau ap septiņiem – trenere pasaka, kas man jādara, un trenējos. Treneris es neesmu mainījies, joprojām trenējos pie Mārites Lūses.

Protams, vēlētos darīt to profesionāli – divreiz dienā, ziemā Latvijā valsts attieksme pret nedzirdīgo sportu ir nīrgāšanās visbiežākajā nozīmē, atbalsts kā tāds ir praktiski

nulle līmenī. Vislielākais darbs vienmēr tiek paveikts nometnēs. Tad ņemu atvaļinājumu vai bezalgas atvaļinājumu no darba, lai tiktu uz nometni.

Kādi ir tavi plāni 2016. gadam?

2016. gada plāni – darbā veiksmīgi novadīt projektus būvniecībā. Sportā – Eiropas un pasaules čempionātā izcīnīt kādu no medaļām. Zinu, tas nebūs viegli, jo nedzirdīgo vieglatlētu līmenis pasaulē ar katru reizi aug. Ja ar tagadējiem rezultātiem kādreiz varēja medaļu izcīnīt, tad šobrīd tā jau būtu tikai 5. un 6. vieta. Vēlētos sekmīgi beigt maģistra studijas RTU būvniecībā, bet izskatās, ka tās jāatliek dēļ darba, jo lekcijas notiek no rītiem un pa dienu.

Kas tevi interesē ārpus sporta, kādu darbu tu gribētu strādāt, kādi hobiji tev ir?

Mani vienmēr interesē viss jaunais, kas pasaulē tiek radīts. Patīk daudz lasīt. Krāju vecas lietas, piemēram – monētas, markas, vecas grāmatas u.c. Patīk labs kino ar dziļu dzīves jēgu saturā. Interesē meitenes, ļoti interesantas būtnes no psiholoģiskā viedokļa – ar viņām nekad nevar zināt, ko sagaidīsi, un tas man patīk.

Kā es atpūšos, izklaidējos... Liekas, atpūta man vispār nekāda nesanāk – vai nu darbs, vai sports, pa vidu studijas. Visi atvaļinājumi paiet sporta nometnēs. Atpūšos kādās brīvākās svētdienās – parasti tad visu dienu vai nu gultā lasu grāmatu, vai skatos kinofilmas, jo citu neko nēgribas darīt. ▲

Sports 2016. gadā

Latvijas Republikas mēroga LNSF organizētie čempionāti tradicionāli notiks šādos sporta veidos: zemledus makšķerēšanā, boulingā, šautriņu mešanā, basketbolā, orientēšanās sportā (sprintā un garajā distancē), telpu futbolā, šahā, smilšu volejbolā, divciņas spiningošanā un kastingā, MTB kalnu riteņbraukšanā, dambretē, novusā.

Arī starptautisko sacensību kalendārs ir gana plašs. Ir daudz sacensību dažādos sporta veidos, uz kurām LNSF gribētu un varētu sūtīt savus sportistus, tomēr tikai pēc 15. janvāra taps zināms šī gada finansējums, no kura atkarīgs, vai LNSF varēs piedalīties visās nodomātajās starptautiskajās sacensībās.

Tāpēc šo starptautisko sacensību kalendāru publicēsim Kopsoli februāra numurā. ▲

Pasākumi biedrībās februārī

- RĪGĀ**
 3., 10., 17., 24.02 pl. 16 Laikrakstu un žurnālu apskats
 13.02 pl. 16 Tematisks pasākums „Valentīndiena”
- JELGAVĀ**
 9., 23.02 pl. 17 Laikrakstu un žurnālu apskats (Sarmas ielā 4)
 6.02 pl. 17 Pilsētas pasākums: Uz Ledus skulptūru festivālu
 20.02 pl. 12 Pankūku diena
- TUKUMĀ**
 13.02 pl. 12 Valentīndiena boulinga ritmā
- PLAVIŅĀS**
 4.02 pl. 12 Avīžu koplasišana
 10.02 pl. 12 RC pasākums
 13.02 pl. 12 Tematiskais pasākums
 23.02 pl. 12 Informācijas diena
- VALMIERĀ**
 2., 9., 16., 23.02 pl. 14 Apmācība: Palīdzība planšetdatora lietošanā
 4.02 pl. 14 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
 4.02 pl. 15 IK „Es daru tā...”
 11.02 pl. 14 Suvenīru veidošana
 11.02 pl. 16 Atpūtas pasākums „Valmieras RB – 69”
 13.02 pl. 11 Atpūtas pasākums „Veiklības spēles šahā un dambretē”
 13.02 pl. 14 Atpūtas pasākums „Mīlestība pēc horoskopiem”
 14.02 Kolektīvs apmeklējums: Slidosim (sekot afišai)
 18.02 pl. 14 Laikrakstu apskats „Ievas padomi”
 20.02 pl. 12 Tikšanās ar psihologu Natāliju
 25.02 pl. 14 Prāta spēles „Asini prātu!”
 27.02 pl. 10.20 Izbraukums: „Metenis” Cēsis kopā ar cēsiniekiem
- ALŪKSNĒ**
 2.02 pl. 12 Lekcija „Sveču mēnesis - februāris”
 5.02 pl. 12 Informācijas diena
 16.02 pl. 12 Latviešu tradīcijas pasākums „Mateņdiena”
 19.02 pl. 12 Medicīniska rakstura informācija
 23.02 pl. 12 Tematiskais vakars „Kaklasaišu diena - 23. februāris”
 26.02 pl. 12 IK „Briedums”: Ko tu proti?
- VENTSPILĪ**
 4., 18.02 pl. 11 Laikrakstu un žurnālu apskats
- 6.02 pl. 11 IK „Šahs”
 6., 13., 20., 28.02 pl. 17 IK „Veselība”
 11., 25.02 pl. 11 Informācija
 13.02 pl. 15 Tematisks pasākums „Valentīna diena”
- RĒZEKNĒ**
 2., 18., 25.02 pl. 12 Avīžu un žurnālu koplasišana „Sapratne”
 4.02 pl. 12 Sociālo prasmju darbnīca
 9.02 pl. 12 IK „Vissija”: Radošās nodarbības
 11.02 pl. 12 Mutvārdu žurnāls „Gribam visu zināt”
 13.02 pl. 13 Tematisks pasākums „Mīlestības svētki”
 16.02 pl. 12 Diskusija „Svarīgākā informācija par notikumiem valstī un ārvalstīs”
 23.02 pl. 12 Aktuālā informācija sociālajos jautājumos
 25.02 pl. 13 IK „Saimniecīte”
- DAUGAVPILĪ**
 2., 9., 16., 23.02 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
 2.02 pl. 15 Tematisks pasākums „Sveču diena”
 4.02 pl. 13 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
 11.02 pl. 13 IK „Nezinīši”
 16.02 pl. 15 Latviskā tradīcija „Metenis”
 18.02 pl. 13 „Mans LTV” raidījumi nedzirdīgajiem
 25.02 pl. 13 Lekcija
- KULDĪGĀ**
 2.02 pl. 18 Latvisko tradīciju godināšana – Sveču diena
 4., 18.02 pl. 10 Vingrošana
 5.02 pl. 12 Informatīvā diena
 5.02 pl. 18.10 Deju mēģinājums
 8.02 pl. 12 Psihologa lekcija
 9.02 pl. 10 Sieviešu klubīņš
 9., 23.02 pl. 18 Rokdarbi
 13.02 pl. 12 Valentīndiena
- LIEPĀJĀ**
 2., 9., 23.02 pl. 12 Pārrunas
 2., 9., 16., 23.02 pl. 13 Laikrakstu un žurnālu apskats
 13.02 pl. 13 Atpūtas pasākums „Ugunīgā Pērtiķa gada karnevāls”
 18.02 pl. 12 Informācija par nedzirdīgo dzīvi
- SMILTENĒ**
 4.02 pl. 12 „Sveču diena - siltuma un gaismas simbols”
 11., 18.02 pl. 12 Informācijas diena
 13.02 pl. 12 Tematiskais vakars „Rožaini sarkanā krāsā”
 25.02 pl. 12 IK „Briedums”: Asini prātu!

Mīļi sveicam!

Feburuāra puteņos esat dzimuši un nu cauri daudziem tiem esat tikusi līdz savas dzīves skaistai jubilejai.

Lai netrūkst veselības iet tālāk!

80

12.02 Inta Graumera, Valmieras
 27.02 Antons Spakovičs, Smiltenes

75

15.02 Faina Kindzerska, Rīgas

65

8.02 Inta Jarkojeva, Rīgas
 18.02 Māra Niklasone, Rīgas
 17.02 Ibragims Ibragimovs, Daugavpils

60

1.02 Edmunds Rubenis, Rīgas

55

16.02 Ludmila Dudash, Rīgas
 26.02 Māris Sprudzāns, Rīgas

50

2.02 Maija Barzdēviča, Rīgas
 12.02 Valdis Platācis, Rīgas
 14.02 Māra Kārklīņa, Kuldīgas biedrība

Īpašais sveiciens

Mārai Lasmanei

*Palūdz pavasari, lai tas spēku aizdod,
 Palūdz puteņiem, lai gadiem pēdas jauc,
 Palūdz pašas sirdij - tā vislabāk zinās,
 Kādus gadus atpakaļ lai sauc.
 Gadu strauvē nestas aiziet dienas,
 Dzīves jūrā saplūst vienuviet,
 Lai vēl ilgi mirdz tev ceļazīvaizne,
 Darbi veicas, gaišas dienas rit!*

Mīļi sveicam šajā skaistajā dzīves dienā! Vēlam saujiņu prieka, sieciņu laimes, veselu pūru veselības!

RB Latgales grupas biedri

Līdzjūtības

*Paliks tik darbīgais gājums,
 Jo auglīgu mūžu neizdzēs riets
 Tai saulainai gaitai, ko beidzāt iet.*

† Atvadu brīdī mūsu patiesa līdzjūtība piederīgajiem, pavadot aizsaulē:

Ņinu Bulu (2.10.1925 – 22.12.15);
Pēteri Loginu (11.06.1938 – 5.01.2016);
Tatjanu Rasohinu (25.03.1947 – 9.01.2016).

LNS Rīgas RB

Kuldīgas RB biedri izsaka visdziļāko līdzjūtību Ligitai Liepiņai un viņas tuviniekiem, mammīti **ANNU VANAGU** aizsaulē aizvadot.